Milliyet
YAYINLARI

ÇOCUK KİTAPLARI DİZİSİ

57

Fred GIBSON

İHTİYAR SARI

Milliyet
YAYINLARI

ÇOCUK KİTAPLARI DİZİSİ

İHTİYAR SARI

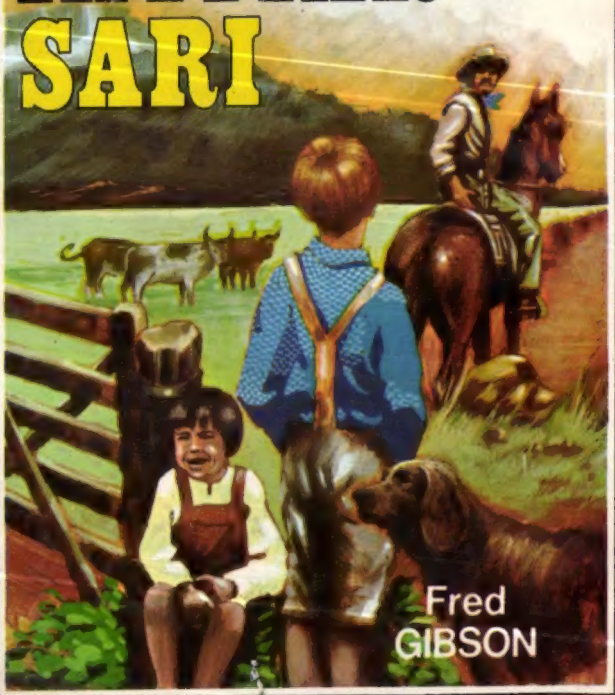

Fred Gibson

İHTİYAR SARI

Görünüşü pek sevimsiz yaşlı bir köpekle bir çocuğun arasında başlayan ve değişik biçimlerde gelişen dostluğu konu alan "İHTİYAR SARI" son derece sürükleyici, heyecanlı ve düşündürücü bir romandır.

Hayvan yetiştirilen büyük bir çiftlikte geçen olaylar, hayvanlar hakkında bir çok gerçek bilgi verip, insanla insan arasında olduğu gibi insanla hayvan arasında da dostluk kurulabileceğini hayvanların ve özellikle köpeklerin ne kadar anlayışlı ve sahibine bağlı olduğunu sade bir dille ve sürükleyici olaylar içinde anlatmaktadır.

12,50 lira

FRED GIPSON

İHTİYAR SARI

Türkçesi:
N. KÜRKÇÜBAŞI

Milliyet
YAYINLARI

MİLLİYET YAYIN LTD. ŞTİ. YAYINLARI
Çocuk Kitapları Dizisi: 57

●

Yayın hakkı (Copyright) : Milliyet Yayın Ltd. Şti.

●

Birinci baskı: Temmuz 1973

Bu kitap ÖZAYDIN Matbaasında
dizilip basılmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

ADEMKİ ona bir ad takmamız gerekiyordu, adını Sarı koyduk. Kısa, sarı tüyleri vardı. Solmuş kirli bir sarı. Havlamak için ağzını açacak olsa, gırtlağından inlemeyi andıran garip sesler çıkardı.

Kuş Sesi koyundaki kulübemize gelişini daha dün gibi hatırlarım. Geldi ve bir daha da gitmedi.

İlk zamanlar hayvanın dış görünüşü

beni öyle sinirlendirirdi ki, içimden onu öldürmek için sonsuz bir istek, tükenmez bir arzu duyardım.

İşte, o sarı, iri köpek için böyle düşünürdüm.

Yanılmıyorsam 1860 yılı bitmek üzereyken gelmişti bize. O yıl babam ve komşu çiftlik sahipleri, boğa sürülerini birleştirip tek bir sürü yaptıktan sonra, Kansas eyaletinde bulunan Abilene şehrindeki hayvan pazarına götürmüşlerdi.

İç savaş biteli çok olmamıştı. Hemen hemen bütün Teksaslıların paraya ihtiyaçları vardı.

Bizim de gerek paramız, gerekse besin maddelerimiz tükenmek üzereydi. Babam komşu çiftlik sahipleriyle yaptığı konuşmayı şöyle bitirdi:

— İşte böyle arkadaşlar. Sözün kısası, hepimizin bir miktar nakit paraya ih-

tiyacı var. Bu parayı da Abilene'de elde edebileceğimize eminim.

Bu düşünce bazı çiftlik sahiplerine her ne kadar kolay göründüyse de, bir kısım köylüler kararsızlık içindeydiler. Abilene şehri yaşadığımız bölgeden en az altı yüz mil uzaktaydı.

Sonra da atlarla geri dönülecekti.

Gelelim geride kalacak çocuklarla kadınlara.

Onlar bu ıssız ve vahşî beldede kimsesiz, gidenlerin yolunu bekleyeceklerdi. Bu zor, hem çok zor bir bekleyiş olacaktı. Ama paraya da ihtiyaç vardı. İnsanın, herhangi bir işi yapmak isterse, ondan doğacak güçlükleri de göz önünde tutması gerekir, değil mi?

Çiftlikte bütün bu durumlar tartışıldı, kadınların da fikri sorulduktan sonra, gitmeğe karar verildi ve onlara Kızılderi-

lilerin saldırısına uğradıklarında nasıl karşı koyacakları, tilki ve benzeri hayvanlar ürüne dadandıklarında, ne gibi tedbirler alınacağı uzun uzun anlatıldı. Bütün bunlar bittikten sonra sürü toplandı, işaretlendi ve yola koyuldular.

Babamın gittiği günü çok iyi hatırlarım. Atına binmiş olarak, evimizin önüne geldi, durdu. Yuvarlak bükülmüş döşeği, eyerin arkasına bağlanmıştı. Silâhını belindeki kılıfa sokmuştu.

Babam uzun boylu, dik duruşlu, güzel bir adamdı. Şapkası başında yüksekçe duruyordu. İneğin boynuzlarını andıran kıvrık, kara, uzun bıyıkları ağzının iki yanından sarkıyordu.

Annemi de iyi hatırlarım. Babamın gidişine çok üzüldüğünden nerdeyse ağlayacaktı. Gelelim Arliss'e, yalnızca o, olanlardan habersiz, hıçkırıyordu. Beş yaşına

yeni basan kardeşim, babamın gidişine değil de kendini beraberinde götürmediğine ağlıyordu.

Ben on dört yaşındaydım ve hiç ağlamadım. Demek ki delikanlılık çağına girmişim. Onun için de ağlamak aklıma gelmedi. Babam, annem ve kardeşimle vedalaşıp atına atladı. Dizginleri eline alınca, işaretle beni çağırdı. Gittim, bayırdan aşağı atın yanı sıra yürüdüm, kaynağı geçtik.

Epeyce uzaklaşmıştık. Evdekiler artık konuşmalarımızı duyamazlardı. Babam eğilip elini omzuma koydu.

— Travis, dedi: Artık büyüyüp delikanlı oldum. Ben yokken evin yönetimini eline almalısın. Ona göre kendini ayarla. Annenle Arliss'e iyi bak. Onları önce Tanrı'ya, sonra sana emanet ediyorum. İşlerinde dikkatli ol. Annenin uyarılarına meydan bırakma. Şimdi söyle bakalım, bütün

bu dediklerimi yapabilecek misin?

— Evet, baba.

— İnekler sağılacak, odun kırılıp eve taşınacak, evin eti sağlanacak. Şimdi en önemli noktaya geldik: Mısır tarlasını zamanında sürmezsen ya da ektiğin tohumları böceklere yedirecek olursan kışın hepimiz ekmeksiz kalırız.

— Haklısınız, baba: diye tekrarladım.

— Demek anlaştık, dedi. Bir aksilik olmazsa, sonbaharda görüşürüz.

Ben olduğum yerde durdum. O yolunu sürdürdü. Konuşacak başka şey kalmamıştı. O sıra aklıma bir şey düştü. Arkasından koştum. Durması için bağırdım. Babam dizginleri çekip atını durdurdu. Dönüp arkasına baktı:

— Ne var, ne istiyorsun?

— Bir at istiyorum, babacığım.

Sanki bu sözcüğü ilk defa duyuyormuş gibi yüzüme baktı:

— Ne atı? Yani, sahici bir at mı demek istedin?

— Evet, baba. Bunu kaç defa senden rica etmiştim.

Başımı kaldırıp da yüzüne bakınca gülümsediğini gördüm. Beni şakacıktan dinlediğini, ciddiye almadığını ancak o zaman anlayabildim.

— Attan önce sana bir köpek almam gerekiyor.

— Evet, babacığım; haklısınız ama, yine de bir atım olsun isterim.

— Sen benim yokluğumda, söylediklerimin hepsini yap. Dönüşte ben de sana güzel bir at alırım. Tabiî, sürüyü iyi fiyata satabilirsem. Şimdi gel de, pazarlığı bitirmek için el sıkışalım.

Elini bana uzattı, sıktım. Bu benim

yetişkin bir insan gibi ilk el sıkışmam oldu. Kendimi olduğumdan daha büyük hissettim. Göğsüm kabardı. Demek ben de artık önemli biri sayılırdım. Bunun için de yapamayacağım iş yoktu.

Döndüm, yokuş yukarı eve koştum. Babamın sözlerini düşündüm. Bütün çiftlik komşularımız gibi bizim de bir köpek almamız gerekiyordu. Onlar alelâde sokak köpeklerini 'sürüye bekçilik yapsın' diye beslerlerdi. Köpek, bizim gibi, dağlarda yaşayanlar için çok önemli bir hayvandır. Sürüyü korur, tarlalara girip ürünü darmadağın eden tilki ve ona benzer hayvanları kovalar. Daha neler neler. Anlayacağınız, yaşadığımız bu bölgede köpeğin değeri birkaç adama bedeldir. Buna ben de inanmış durumdayım, çünkü bir yıl önceye kadar benim de Çan adında bir köpeğim vardı. Yaşı, aşağı yukarı ben akrandı.

Kendimi bildim bileli Çan yanımızdaydı.

Çocukluğumda kaç defa beni yılanlardan, domuzların saldırısından kurtarmıştı. Biraz büyüyünce onunla ava çıkmaya başladım. Hatta bir gün denizde yüzerken beni boğulmaktan kurtarmıştı. Başka bir gün de Oklohama eyaleti yönünden gelen Kızılderililer, katırımızı çalmak istemişlerdi. Çan durumu sezince havlayarak ortalığı velveleye verdi ve bizi uyandırdı.

Ne yazık ki, bir gün yaptığı aptalca bir hareket hayatına mal oldu.

Babamla evimizin arka tarafındaki kuru otları biçiyorduk. Nerden çıktığını anlamadığımız çok zehirli bir yılan babamın üstüne atıldı. Azgın sürüngen, güneşin altında elmas parçası gibi pırıl pırıl parlıyordu. Babam sıyrılıp elindeki orağı yılanın başına indiriverdi.

İşte o tek vuruş, yılanın başını, kıvrılıp bükülen gövdesinden ayırmaya yetti, hatta bir metre kadar öteye bile fırlattı. Gövdeden ayrılan baş, bir şey ısırıyormuş gibi, hiç durmadan açılıp kapanıyordu.

Çan usulca bu hareketli, kesik başa yaklaştı. Koklayıp geri çekilecek sanmıştık, fakat öyle olmadı. Zavallı hayvan, göz açıp kapayıncaya kadar burnunu kesik başa kaptırmıştı. Yılanın zehirli dişleri köpeğimin etlerine gömülüvermişti.

Zavallı Çan, burnunu kurtarana kadar akla karayı seçti.

Her halde anladınız. Köpek zehirlenerek öldü. Bir hafta ağladım. Babam beni avutmak için yeni bir köpek alacağını vaat etti. Nedense bir türlü onu unutamıyordum. Hele başka bir köpeğin gelip de Çan'ın yerini alacağını düşündükçe deliye

dönüyordum.

Şimdi bir tek arzum vardı: O da, güzel bir ata sahip olmak!

Yürüdüğüm toprak yolun iki tarafında ağaçlar sıralanmıştı. Bahar olduğu için hepsi de çiçeklerle bezeliydi. Çiçek kokuları ortalığa yayıldıkça insana tatlı bir sarhoşluk veriyordu. Dallara konan minik kuşlar cıvıl cıvıl ötüşüyorlardı. Az ötede deniz bütün haşmetiyle ayaklarımın altına serilmişti.

Annemle babam yıllar önce yerleşmek için başka bir yere giderken yolları buraya düşmüş. Annem manzaraya bayılmış ve evlerini buraya yapmaları için babama rica etmiş. Böylece yerleşip kalmışlar. Daha sonra çevredeki yabanî otları kesip mısır ekecek bir tarla meydana getirmişler. Ben ve Arliss burada doğmuşuz. Yani, Kuş Sesi Koyu'nda.

Başka bir kız kardeşim de varmış ama, o ateşli bir hastalığa yakalanarak ölmüş. İşte ben bu evi, babamın yokluğunda en iyi şekilde yönetmek zorundaydım.

İki kayanın arasından fışkıran billûr gibi suyun kaynağına gelmiştim. Su, havuz gibi büyük bir çukura toplanırdı. Biz de buradan içerdik. İşte o çukurda, Arliss kulaklarına kadar suya girmiş oynuyordu. Seslendim:

— Arliss, çabuk çık oradan!

Küçük kız bana dönüp arsızca dilini çıkardı. Kızdım.

— Bilmiş ol, şimdi ağaçtan kalın bir dal koparıp yanına gelirim...

Karşılık yerine Arliss yine dilini çıkardı. Bu da yetmiyormuş gibi, suyu eliyle üstüme sıçratmaya başladı.

Çakımı çıkarıp ağaçtan uzunca bir dal kestim. Yapraklarını, dikenlerini temizle-

dim. Kabuğunu sıyırdım ve Arliss'in üstüne yürüdüm.

Kardeşim işin ciddiyetini kavramış olmalı ki, hemen çıktı. Vücudundan akan sular, yere bıraktığı elbiselerini ıslatıyordu. Dikkatle yüzüme baktı. Kızdığıma inanınca, çırılçıplak eve doğru koşmaya başladı. Bu arada da, sanki etini koparıyorlarmış gibi acı acı bağırıyordu.

Arliss'in sesini duyan annem telâşla kulübeden fırladı. Bizim utanmazın anadan doğma koştuğunu gördü. Tabiî beni de. Bir elimde değnek, öbüründe kardeşimin elbiseleri, onu kovaladığımı anladı.

— Travis, çocuğa ne yapıyorsun? diye bağırdı.

— Dur, anne! Sen onun bağırdığına kulak asma. Şimdilik bir şey yapmadım. Bir daha içtiğimiz suya girsin de, o zaman ona gösteririm.

Annem yüzüme ters ters baktı. Belki boyumdan büyük sözler söylediğime kızmıştı. Çünkü her zaman: «Boyundan büyük laf etme,» derdi. Nedense bugün öyle olmadı. Hafifçe güldü, Arliss'i kulağından yakalayıp içeri aldı.

Yumurcak, ayaklarını yerlere vurup tepiniyor, kendini kurtarmak için çırpınıyordu. Annem güçlükle elbiselerini giydirdi ve öğüt vermeye başladı:

— Bana bak, küçük sincap! Eğer rahat etmek istiyorsan, bundan böyle ağabeyinin sözünü dinlemelisin. Şimdi cezalısın, git ve ben çağırıncaya kadar köpeğin yerinde otur!

Köpeğin yeri bizim iki kulübemizin arasındaki boşluktu. Üstü kapalı, fakat yanları açıktı.

Yaz aylarında, burada buz gibi karpuz yenir ya da rüzgârsız günde serin se-

rin uyunurdu. Bazen de yeni kesilen eti soğutmak için buranın tavanında asardık.

Arliss süklüm püklüm, gidip gösterilen yere oturdu. Ben de babamın, inek derisinden yaptığı tulumu alıp suya gittim. Taşıdığım suyu süzerek küllü su yapardık. Annem hayvanlardan çıkardığı iç yağlarını bu suda kaynatıp sabun elde ederdi.

Su taşıma işim bitince, eve odun kırmaya gittim. Arliss cezalı olduğu yerden çıkıp çalışmamı izlemeye koyuldu. Kerata, her zamanki gibi öyle biçimsiz bir yerde durmuştu ki, baltanın oduna vurulmasıyle çevreye sıçrayan odun parçacıkları gözüne gelip kör edebilirdi.

— Evin önüne git ve orada otur! dedim.

Hayret! Bu defa sözümü dinledi, üstelik dilini de çıkarmadı. Annem yemeğe çağırana kadar da yerinden kalkmadı. Ye-

mekten hemen sonra kalkıp mısır tarlasındaki yarım kalmış işimin başına döndüm.

Katırı koştum ve bir gün önce babamın bıraktığı yerden çift sürmeye başladım. Kerpiçleşmiş toprağı sürerken, kendi kendime şöyle düşündüm: «Bu işe sabah erken başlamış olsaydım, gün batmadan tarla sürülmüş olacaktı.» Katırımız pek marifetliydi. En yüksek çitleri bile rahatlıkla atlardı. Babama göre, bizim katır ayın öbür tarafını görebilse, onun üstünden de atlardı.

Her neyse, katırımızın iyi ve yararlı bir hayvan olduğunu söylemek istiyorum. Zavallıcık, her kahrımızı çekerdi. Yalnız bir kusuru vardı. İster tarlanın ortasında olun, ister kan ter içinde, bir işi bitirmeye çalışırken olsun, güneş ufka inip hava kararmaya başladı mı, her işi yarım bıra-

kıp doğru ahırına yönelirdi. Ne yaparsınız. Bir defa dinlenme saatı geldiğine inanmıştı artık.

Mısırlar dökülmüş, sapan arkasından sürüklenmiş, katırın umurunda mı?

Var gücünüzle asılsanız da yararı olmaz. Ohooo deseniz, bağırsanız, yine olmaz. Yine bildiğini okur. Niye demişler, katır inadı diye.

Bana da o akşam aynı oyunu oynamasın mı? Zaten yorulmuşum. Şunun şurasında sürülecek az bir yer kalmış; kaçmanın sırası mı? Ama bu defa ben de yapacağımı biliyordum. Dizgini bırakıp arkasından koştum. Elimdeki sopayı ensesine öyle bir indirdim ki, hayvan az kalsın düşecekti. Durdu, zırlamak ister gibi üst dudağını yukarı çekti fakat zırlamadı. Öyle sanırım ki hayatınızda böyle şaşkına dönen bir hayvan ne gördünüz, ne de gö-

receksiniz.

Koşmak istedi, yapamadı. Uzun uzun yüzüme baktı. Kim bilir, beni belki, kendisini dövecek kadar büyümüş görmüyordu. Değneği bir defa daha hızla havaya kaldırıp bağırdım.

— Çabuk, iş başına! Yoksa sopayı kafana yersin!

Katır sözümü dinledi. Hiç karşı gelmeden tarlanın kalan kısmını sürdük. Hayvan sapanı çekerken önüne bakacağına, dönüp ters ters yüzüme bakıyordu.

Eve döndüğümde annem inekleri çoktan sağmıştı. Sofra da hazırdı. Kardeşimle birlikte, beni yemeğe bekliyorlardı. Tıpkı babamın eve geç döndüğü günlerdeki gibi. Hani, ne yalan söyleyeyim, gururlanmadım desem yalan olur.

Arliss'le o gece koyun koyuna yat-

tık. İyice yorgun olduğumdan, mısır yaprakları doldurulmuş yatak çok rahat geldi. Yatağın üstüne, yanyana dikilmiş inek derileri serilmişti. Başka postlarımız da vardı ama, onlar odanın bir köşesinde, babamın el işi olan bir çeşit karyolanın üstüne serilmişti.

Yatağa uzanmış, bir yandan mısır yapraklarının hışırtısını dinliyor, bir yandan da ormandan gelen baykuş seslerine kulak kabartıyordum. İyi bir başlangıç yaptığıma inanmıştım. Annemin söylemesine meydan vermeden yapılması gereken işleri tamamlamıştım.

Kardeşimle, katıra, şakaya gelir biri olmadığımı öğretmiştim. Annem de yaptıklarıma karşılık bana değer vermek için akşam yemeğine beklemişti.

Anacığımın bu hareketi belki ufak bir

şeydi ama, kendime güvenimi arttırdı. Öyle sanıyordum ki babamın yokluğunda onun bütün işlerini rahatlıkla başarabilecektim.

İKİNCİ BÖLÜM

BÜYÜK, sarı köpek o günün ertesi sabahı geldi. Tanyeri yeni ağarmıştı. Annem iki barakanın arasındaki yere asılı eti getirmemi söyledi. Gidip tavana baktım ama, eti göremedim. Oysa iyice bağlamıştım. Kalın ipin ilmekleri tavandaki çengelde bomboş sallanıyordu.

Çevreme bakınınca, mısır unu koyduğumuz büyücek bir fıçının arkasında köpeği gördüm. Sarı, uzun tüylü, koca-

man, çirkin bir hayvandı.

Aslında kısa olan kulaklarından biri ısırılarak koparılmış, daha da küçük kalmıştı. Kuyruğu hemen hemen köküne yakın kesildiğinden, hayvan onu sallamak için boşuna çaba harcıyordu. Öyle zayıf, öyle sıskaydı ki, uzaktan bile kaburgaları sayılabiliyordu. Buna karşılık, karnı bal kabağı gibi şişmişti. Tabiî, o kadar eti yiyenin karnı sırtına yapışacak değildi ya? Yerlere saçılan kemik ve et parçaları her şeyi açıklıyordu.

O koskoca et parçası küçüle küçüle fındık sıçanına bile oyuncak olabilecek hale gelmişti. Böyle bir zamanda etin yok oluşu üzücü bir olay sayılırdı. Ama beni en çok kızdıran, köpeğin hiç bir şey olmamış ya da o hiç bir şey yapmamış gibi, sıyrık sıyrık yüzüme bakmasıydı.

Hayvan, geldiğimi görünce ayağa

kalktı, gerindi. Ağzını kocaman açıp esnedi, kökünden kesik kuyruğunu sallamaya çalışarak yanıma geldi. Yetmiyormuş gibi, bir de baykuşa benzer sesler çıkarıyordu. Pis sersem, sanki bizim evin köpeğiymiş de, ben de onun dostuymuşum gibi. Kendimi tutamadım.

— Hırsız, alçak hayvan! diye bağırdım ve var kuvvetimle karnına doğru bir tekme salladım. Hayvan atik davranıp sıyrıldı. Ayağım boşlukta kaldı.

Gel gelelim, bu vuruşun boşa gittiğine kimseyi inandıramazsınız. Çünkü hayvan sırt üstü yatıp ayaklarını havaya dikti ve hep aynı ses tonuyla ulumaya başladı. Mendebur köpeğin bağırışı öyle acı, öyle zavallı çıkıyordu ki, görmeyip de duyan biri sanki onu sopayla döve döve öldürüyorlar sanabilirdi.

Annem koşarak geldi, başını içeri

uzatıp sordu:

— Ne var, Travis? Ne oluyor?

— Bakın, şu pis sokak köpeği bütün eti yemiş! dedim ve hemen bir tekme daha salladım. Ayağım yine hedefini bulmadı ama, köpek bu defa daha acı sesler çıkararak havladı. O ara Arliss de yanımıza gelmişti.

Anadan doğma çıplaktı. Yumurcak, yaz boyunca hep böyle yatardı. Birden sevindi.

— Aaa! Köpek! Bir köpek! diye bağırıyordu. Sonra koşarak kendini hayvanın üstüne attı ve eliyle başını okşamaya başladı. O mendebur da hemen sesini kesti. Derken, Arliss hayvanın sırtından fırlayıp vahşi hayvanlar gibi bağırmaya başladı:

— Sakın ola ki, köpeğime el kaldırmayasın! Bundan sonra ona dokunduğunu

görecek olursam canına okurum senin.

Annemin, postların tozunu çıkarmak için kullandığı kızılcık sopası köşede dayalı duruyordu. Arliss onu kaptığı gibi üstüme yürüdü. Bu anî saldırıyı hiç beklemiyordum. Parmak kadar boyuyla üzerime gelişi görülmeye değerdi. Aklımın ucundan böyle bir şey geçmediği için şaşkın kalakaldım. Allahtan annem yetişti de sopayı yumurcağın elinden aldı. Ne var ki, Arliss hıncını alamadığı için annesiyle bile dövüşe hazırdı. Aklına ne geldi bilmem, sıkı sıkı yapıştığı sopayı bırakıp köpeğine sarıldı ve emir verir gibi bağırdı:

— Bu benim köpeğim; sizin onu dövmeye hakkınız yok. Benim köpeğim diyorum, anladın mı? Be-nim-kö-pe-ğimmm.

Hayvan ayağa kalkmıştı. Kısacık kuyruğunu iki yana sallayarak pembe diliyle kardeşimin yüzünü yalıyordu.

Annem güldü:

— Travis! Sanırım, bir köpeğimiz var artık.

— Anacığım, canım anacığım, dedim. Bu kadar pis ve çirkin bir hayvanı alıkoymaya değer mi? Bir haftalık etimizi çalıp yediğini ne çabuk unuttunuz.

— Üzülme, oğlum. Belki de onu uzun süre alıkoyamayacağız. Yakındaki çiftlik sahiplerinden birinin olması gerek. Kaybolduğunu fark edince gelip bizden isterler.

— Bu çevrenin bütün köpeklerini tanırım. O hiç kimseye ait değildir.

Annem gülümseyerek karşılık verdi:

— Mademki sahipsiz bir köpek, öyleyse Arliss'in olsun. Zeki bir hayvana benziyor. Tanıdığın hangi köpek bu kadar yükseğe uzanabilir? Her halde şu fıçının üstüne çıkıp oradan atlamış olmalı.

Fıçıya yaklaşıp kapağa baktım. Tozun üstünde köpeğin ayak izleri vardı. Kabul ettim.

Doğrusu zeki bir hayvana benziyordu. Ama ne olursa olsun, ben onu istemiyordum. Annem beni yanına çağırdı, sesini iyice alçaltarak:

— Travis, beni dinle! dedi. Bu yaptığın doğru bir hareket değil. Sen çocukken köpeğin vardı, fakat Arliss'in yok. Senle oynamak için yaşı çok küçük. O yüzden de canı çok sıkılıyor.

Karşılık vermedim. Çünkü annem aklına koyduğunu yapardı. Onu fikrinden caydırmak imkânsızdı. Ne olursa olsun, bu hırsız köpeği istemiyordum. Hatır için bir iki gün belki alıkoyabilirdim ama, daha fazla, asla!

Nasılsa bir kolayını bulup sepetleyecektim. Anam aklımdan geçenleri anlamış

olmalı ki, kahvaltıda yüzü asıktı. İri, parlak gözleriyle ters ters bana bakıyordu.

O gün annem bizi mısır unundan pişirdiği lapayla doyurdu. İçine bal ve süt kaymağı katmıştı. Gerçekten, pek lezzetli bir yemekti. Ama ne yalan söyleyeyim; ben iştahımı ete saklamıştım.

Annem yemek bitene kadar ses çıkarmadı. Sonra yanıma geldi.

— Travis, inekleri sağdıktan sonra silâhını al da ava git! Arliss ve köpek için söylediklerimi de iyi düşün! Emin ol ki zamanla bana hak vereceksin.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

VA ÇIKIP annemin istediği semiz geyiği getirmeliydim. Aslında avlanmayı da severdim. Yol boyunca annemin söylediklerinin üstüne düşünecek bol bol vaktim olacaktı.

İlkönce gidip inekleri sağdım. Sütü anneme götürdüm. Sonra silâhı omzuma vurup çayırda otlayan katırımızı yakaladım. İpten yapılmış yuları taktım, eyeri sırtına vurdum. Yanıma bir de yedek ip

almayı ihmal etmedim. Bununla, avladığım avı bağlayacaktım. Tabiî avlayabilecek olursam.

Babam bir süre önce geyiğin bacaklarını nasıl bağlayıp nasıl omuzda taşınacağını öğretmişti. Bu defa taşıma işini katırımıza bırakmıştım, çünkü ne olsa koca geyiği taşıyacak kadar güçlü değildim.

Katırın üstüne binip ormana doğru sürdüm. Yorucu bir yolculuktan sonra, ağaçlıklı bir yere geldik. Hayvanı yıllanmış bir meşenin gövdesine bağladım. Yerdeki otlar katırın karnına kadar yükseliyordu. Burası hem gölge, hem de yiyecek bir şeyler bulabileceği bir yerdi. Onu orada bırakıp ben yürümeye başladım. Katırı avlanacağım bölgeye kadar birlikte götürmememin bazı nedenleri vardı. Bunlardan birincisi, hayvanın, kalçasına konan sinekleri kovalamak için durmadan kuyruk

sallamasıydı.

Eşinir gibi ayaklarını yere vurması da caba. Dururken zırlayabilirdi de. Haydi bunları da bırakalım, yanıbaşında patlayan silâh onu korkutabilirdi. Üstelik vurulan sanki kendisiymiş gibi kaçmaya başlardı. Anlayacağınız, sıcak tabağa düşmüş karınca gibi ne yapacağını, nereye kaçacağını bilmezdi. Onun için de katırı av bölgesinden uzakta bıraktım.

Hava avlanmaya çok elverişliydi. Güneşin ilk ışınları tepelerden tatlı bir kızıllıkla yavaş yavaş yükseliyordu. Rüzgâr esmediği için hava akımının ne yana olduğunu tespit edemiyordum. O yüzden de parmağımı yalayıp havaya tuttum. Parmağımın bana dönük tarafı daha çabuk kurudu. Rüzgâr ne kadar hafif eserse essin bu demek oluyordu ki, arkamdan geliyordu. Beğendim, çünkü geyik arkam sıra

giden kokumu alsa bile bana yanaşmazdı. Büyük bir daire çizerek yüzümü rüzgâra verdim. Sırtımı ulu bir çınara dayadım, bağdaş kurup oturdum. Silâhımı da dizlerimin üstüne koydum ve hiç kıpırdamadan öylece beklemeye başladım.

Bunların hepsini babamdan öğrenmiştim. Şu sözleri hâlâ kulağımdaydı.

— Geyiğin dikkatini çeken, görünüşten çok harekettir. Eğer geyik kokunu almaz ve hareket ettiğini de görmezse, orada oluşunun farkına bile varmaz.

Babamın bu sözlerini dinleyip avda başarılı olmak için, ben de ağacın altında âdeta taş parçası gibi oturmuş, kıpırdamadan çevreyi gözlüyordum.

Her yan sivri kayalıklarla çevriliydi. Bunların içinde siyah lekeli olanları da vardı. Yine babamın anlattığına göre, bu lekeli kayalarda tuz madeni varmış. Tuz

madeni binlerce yıl önce nasıl olmuşsa kayalara karışmışmış.

Nasıl olup da babamın binlerce yıl önceki olayı bildiğini anlayamamıştım. Ama bildiğim tek şey, bu lekeli kayaların tuzlu oluşuydu.

Gerek vahşî, gerekse evcil hayvanların hepsi gelip bu tuzu yalarlardı. Hatta babamla annem, buraya yeni yerleştikleri yıllarda bir gün tuzsuz kalmışlar. İşte o zaman kayaları kırıp suda kaynatmışlar ve o suda yemek pişirmişler.

Ormandaki vahşî hayvanlar, kendilerine gerekli tuzu almak için ya sabah erken ya da gün batarken gelip bu kayaları yalarlardı.

Demek istiyorum ki, bu saatlarda avlanmak daha kolaydı. Bu hayvanlar başka hayvanları avlamak için gelip pusu kurarlardı. Çoğu zaman onlara da ateş etti-

ğimiz olmuştur. Bir gün ben bile koca bir kurtu öldürmüştüm.

Doğrusu o sabah bir ayı ya da benzeri bir hayvan vurmaya hevesleniyordum. Ama aksilik bu ya, o gün de küçük bir domuz sürüsü geldi.

Tanrı korusun, onlardan birine ateş edip de öldüremezseniz, haliniz dumandır. Yaralandığı için acayip sesler çıkarır, bunu duyan arkadaşları da hep birden üstünüze saldırır. Ellerine düşerseniz, hiç şakası yok, sizi diri diri yerler. Domuzlar öyle pek büyük hayvanlar da değil. Derin yaralar açacak kadar sivri dişleri de yok ama, bir defa izlemeye başladılar mı uzun süre kovalarlar.

Bir gün Jed Sımpısın'ın oğlu Rozal, bu domuzların birine ateş etmiş, onlar da zavallı çocuğun arkasına düşmüşler. Rozal korkudan ağacın ta tepesine tırmanmış ve

geceye kadar orada beklemiş. Domuzlar ağacın gövdesini kemirip ikiye bölmeye niyetlenmişler, böylece arkadaşlarını yaralayanın öcünü alacaklarmış. Rozal bu olaydan sonra domuzlara hiç bir zaman ateş etmemeye yemin etmiş.

Domuzlar, yavaş yavaş uzaklaştılar. Derken, bir kuş sürüsü gelip kayalara kondu. Daha sonra buzağılarıyle üç inek ve bir boğa kayaları yaladılar. Onları seyrederken ötede, bir ağacın tepesinde oynaşan iki sincap gözüme ilişti. Sevimli hayvanlar, daldan dala atlayarak neşeli sesler çıkarıyorlardı. Uzun tüylü, geniş kuyrukları güneşin altında parıldıyordu.

Sincaplardan biri rasgele bir dala atladı. Yaramaz, kendini beğenmiş bir tavırla, öbürün de aynı yere sıçramasını bekledi. İkinci sincap da aynı hareketi yapıp aynı yere kuruldu.

Bu defa birincisi ona bir şeyler söyler gibi yapıp daha yüksek bir dala atlamak istedi ama, beceremedi. Ulaşmak istediği dala tırnaklarıyle bir süre asıldı ve yere düştü. Bunu gören ikinci yaramaz, oturduğu dalda zıp zıp zıplayıp kahkahaya benzeyen neşeli sesler çıkarıyordu. Anlaşılan gösteriş budalası arkadaşının bu saçma hareketiyle alay ediyordu.

Öyle keyiflenmiştim ki, kendimi tutamayarak gülmeye başladım. İşte en büyük hatam bu oldu. Sincaplara dalıp geyiğin gelişini görememiştim. Sanki mantar gibi yerden bitmişti. Her ne halse, şimdi karşımda koskoca bir geyik durmuş, dik dik yüzüme bakıyordu. Arada bir de havayı koklayıp ön ayaklarıyle toprağı eşeliyordu.

Kokumu aldığını hiç sanmam. Yalnız, sincapları seyrederken yüksek sesle gül-

mem kendimi ele vermişti.

Geyik böyle dik dik yüzüme bakarken silâha davranmam imkânsızdı. Benim yerimde babam olmuş olsaydı, belki ateş ederdi. Benim için böyle bir şey söz konusu olamazdı. Çünkü hiç denememiştim. İşte bu sebeple kıpırdamadan beklemeliydim. Belki biraz sonra hayvan beni seyretmekten bıkar, ben de o zaman rahatça ateş ederdim.

İşin yoksa bekle bakalım. Koca geyiğin beni süzmekten vazgeçeceği yoktu. Belki de beni herhangi bir hayvana benzetmeye çalışıyordu. Sonunda üzerime doğru gelmeye başladı. Bir adım atıp duruyor, sonra yine bir adım atıyor, sanki dans ediyormuş gibi yürüyordu.

Şaşırdım, üstüme doğru gelişi beni adamakıllı ürküttü. Kalbim hızlı hızlı çarpıyordu ve sabrım tükenmişti. Ya ateş

etmeliydim ya da üstüne atılmalıydım. Hemen silâhı omzuma dayadım. Geyik bu hareketimden ürküp kaçmaya başladı. Mümkün olduğu kadar çabuk nişan alıp tetiği çektim.

Ama, hayvan uçup gitmişti. Çok uzakta bir nokta gibi görünüyordu. Namludan çıkan mavimsi duman, sis gibi çevreye yayıldı ve hiç bir şey göremez oldum. Aceleyle, silâhı bir daha doldurdum ve ayağa kalkıp koşmaya başladım. Gördüğüm manzara beni şaşırttı.

Geyik, minicik kuyruğunu kıçına yapıştırmış, topallaya topallaya kaçıyordu. Demek kurşun isabet etmiş, ama onu öldürememiştim.

Sevinmedim, çünkü hayvanların etini yemek için öldürmek beni üzmezdi. Babam hep şöyle derdi:

— Canlılar, yaşamak için öldürmek

zorundadır, fakat bir hayvanı durup dururken yaralamak ve öylece bırakmak büsbütün başka bir şey. Hele zararsız ve sevimli bir hayvan olan geyiği.

Kendimi hasta gibi hissettim. Yaralanan geyik birkaç gün acı çektikten sonra ölecekti. Son bir umutla silâhı yeniden omzuma dayadım. Nişan almaya hazırlanırken başıyle bir ağaca tosladı ve yere yuvarlandı.

Devrildiği an, sütbeyaz karnının güneşin altında pırıl pırıl parladığını gördüm. Bekledim, zavallıcık bir daha ayağa kalkmadı. Adam boyu otların içinden koşmaya başladım. Soluk soluğa geyiğin yanına vardım. Hayvan cansız yatıyordu.

Göğsünde, kalbine yakın bir yerde merminin açtığı yara kanıyordu. Demek iyi nişan almış ve hayvana fazla acı çektirmemişim. Tıpkı babam gibi, geyiği ka-

çarken vurabilmiştim. Kendimi biraz daha büyümüş hissettim ve bundan gurur duydum. İlk işim, hayvanın karnını kesip iç organlarını boşaltmak oldu. Sonra götürüp onu katırın sırtına bağladım ve evin yolunu tuttum. Kendi kendime çok seviniyordum. Kaçan geyiği tek kurşunla yere sermek, her babayiğitin harcı olmasa gerekti. Annem şimdi kim bilir ne kadar sevinecekti. Bu fırsattan yararlanarak, bizim yumurcak Arliss'le, o sarı, pis köpeğin hesabını görecektim.

Çocuklar büyüyüp delikanlı olunca küçüklere de hak tanımalıdırlar. İstesem Arliss'in şu pis köpeğini de yanımızda alıkoyup besleyebilirim ya, neyse...

Bu düşüncelere dalmış, bizim evin yakınındaki kaynağa kadar gelmiştim. Bir de ne göreyim?

Arliss'le sarı köpeği, yine içme suyu-

na girmişler, yüzmüyorlar mı? İşte o zaman tepem attı ve deli gibi bağırmaya başladım.

— Arliss! Çabuk, o sudan çıkın!

Gelişimi fark etmemişlerdi. Sesimi duyunca paniğe kapıldılar. Arliss havuzun bir yanından, köpek öbür yanından, dışarı çıktılar.

Kardeşim avaz avaz bağırıp tepinmeye başladı. Sonra da o sarı, pis köpek, üstünden suları aka aka Arliss'in yanına gidip yüzüme doğru havlamaya başladı. Sanki vahşî bir hayvanmışım da onlara saldırıyormuşum gibi.

Her halde köpeğin, üstüme atılmasına fırsat vermeyecektim. Hemen katırdan inip yerden kaya parçaları topladım.

Attığım ilk taş köpeğin alnının ortasına geldi. Taşı öyle hızlı atmışım ki, hayvan sendeleyip yere yıkıldı. Bir süre de-

belenip uludu. Sonunda kalkabildi. Ben hemen bir ikincisini fırlattım, o da gitti kaburgalarını buldu.

Bu son taş iyice canını yakmış olmalı ki, durduğu yerde döndü. Gırtlağından ulumaya, daha doğrusu inlemeye benzer acı sesler çıkararak eve doğru koşmaya başladı. Gelin görün ki, ailede taşla attığını vuran yalnız ben değildim. Arliss daha beş yaşında olmasına rağmen, günlerce uğraşıp ona taş atmasını öğretmiştim. Ah, keşke öğretmiş olmasaydım. Çünkü aynı anda bizim yumurcak yerden kaptığı koca bir kaya parçasını üzerime öyle bir fırlattı ki, az kalsın kulağım kopacaktı. Bunu atlattık demeye kalmadan, ikincisi sol gözümü sıyırıp geçti. Allahtan, zamanında eğilip taşlara hedef olmaktan kurtuldum. Kızgınlıktan mosmor olmuş bağırıyordum:

— Arliss, bırak o taşları!

Kime söylüyorsun? Kim duyar benim sözümü? Bizim yumurcak bir defa çileden çıkmıştı. Korkutmalarıma kulak asmadan, eğilip yerden koskoca bir taş daha aldı. O kadar büyük şeyi fırlatacak kuvveti olsaydı, kesinlikle kafam parçalanır, beynim dağılırdı.

Eğer biriniz on beş, biriniz de beş yaşındaysa; ne kadar haklı olursanız olun, karşınızdakiyle asla kavgaya tutuşmayın. Her şeyden önce evdekilere söz anlatamazsınız. Onlar size hemen şu cevabı yapıştıracaklardır:

— O senin küçüğün. Boyundan, bosundan da mı utanmıyorsun?

Öyle ki, benim de Sarı gibi eve kaçmaktan başka çarem kalmamıştı. Tabanları yağlayıp hem koşuyor, hem de anneme sesleniyordum.

Gelelim Arliss'e. O anadan doğma çı-

rılçıplak, peşime düştü. Sıkı sıkı tuttuğu taşı kafama indirmek için fırsat kolluyordu.

Ben ondan önce eve vardım. Annem bu patırtı üzerine kapıya çıkmıştı.

— Ne var, ne oluyor? diye bağırdı.

— Görmüyor musun? Küçük oğlun kudurmuş. Tut şu rezili, anne!

Annem koşarak Arliss'in yanına gidip elini tuttu, ama bizim yumurcak bir defa çileden çıkmıştı. Elinden gelse taşı anneme indirecekti. Bir ara ben de korktum doğrusu. Kavga tam tahmin ettiğim gibi sonuçlandı. Kardeşim içme suyuna girip oynadığı için annemden temiz bir sopa yedi, ben de küçük kardeşime sert davrandığım için sunturlu bir azar işittim.

Gelelim sarı köpeğe. Bütün bunlara o sebep olduğu halde ne dayak yedi, ne de bir azar işitti.

Şimdi söyleyin bakalım: Bu ne biçim hak, adalet?

Hani ben aile reisiydim?

Demek sözlerimin, bu topluluk içinde hiç bir etkisi yoktu.

Katırı eve getirdim. Geyiği kulübemize yakın bir ağaca astım. Derisini yüzüp etlerini parçaladım. Çok temiz bir hayvandı. İlkin anneme gösterip biraz övünmek istedim, sonra üstünde durmayacağını bildiğim için vazgeçtim. Bu işlerle meşgul olurken, aklım hep o pis köpekteydi.

Ne kadar düşünürsem, mendebur yaratığa karşı hıncım o kadar artıyordu.

Geyiğin parçalanmış etlerini, götürüp sarı köpeğin et çaldığı yere astım. Bunu yaparken de bazı şeyler düşünüyordum. Birincisi, orası serin ve havadar olduğundan, et kolay bozulmazdı. İkincisi ve en önemlisi de, Sarı'nın et çalması için fırsat

hazırlamaktı. Hele bir çalsın, sonrası kolay. O zaman ne yapar yapar kovdururdum.

Bu işte de köpek benden akıllı çıktı. Annemin verdiği kemikleri yaladı, fakat ete dönüp bakmadı bile. Kerata, sanki orada et asıldığının farkında bile değildi.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ARADAN birkaç gün geçti. Sarı'dan kurtulmak için yeni bir fırsat çıkmıştı. Çiftliğin iki boğası müthiş bir dövüşe tutuşmuşlardı.

Hepimiz toplanıp yemeğe oturmuştuk. Annem ıspanakla, karaca kavurması pişirmişti. Boğalardan biri, evimizin güney yönünden gelip kayaların öbür yanına gitti. Bodur meşe ağaçlarının arasından ilerlerken böğürüyordu. Sesi zamanla daha

kuvvetlendi.

— Anne, dinle bak! Bu boğa kavga aranıyor, dedim.

Böğürtüleriyle, hayvan sanki herkese güçlü ve neşeli olduğunu bildirmek istiyordu.

Sözümü yeni bitirmiştim. Bu sefer, başka bir boğanın bağırması duyuldu. İkinci ses, tuz kayalarından geliyordu ve en az öteki kadar gürdü.

Bir yandan yemek yiyor, bir yandan da hayvanların gittikçe yaklaşan seslerini dinliyorduk.

Nedense boğa dövüşüne bayılırdım. Onun için de bu işe pek sevinmiştim. Yerimden kalkıp kapıya gittim ve sesleri dinlemeye başladım. Aklıma koymuştum bir defa. Dövüşürseler, seyretmeye gidecektim. Mısır tarlasındaki yabancı otları yolmam gerekiyordu ama, o işi ne zaman olsa

yapardım. Şimdi en önemlisi boğaları seyretmekti.

Kulübemiz kaynaktan yüz metre kadar yükseğe, ufak bir tepeye yapılmıştı. Yıllarca önce babam, o çevrenin hemen hemen bütün ağaçlarını kesmişti. Gölgesinden yararlanabilmemiz için yalnız üç dört meşe bırakmıştı. Bunu belki de şu düşünceyle yapmıştı. Evimizin kapısında durunca, uzaktan gelen düşmanı rahatlıkla görebilirdik. Yani, saklanıp gizlenecek yer yoktu.

Kapıya çıkınca, boğalardan birinin, vaktiyle babamın, evimize girmek isteyen atlı bir Kızılderiliyi silâhla öldürdüğü yere gelmiş olduğunu gördüm. Uzun bacaklı ve hardal renginde bir hayvandı. Boynuzlarından biri yay gibi yukarı kıvrılmıştı. Öbürü ise muma benziyordu ve aşağı dönüktü.

Meksikalılar bu tip hayvanlara çongo (sarkık boynuz) derlerdi.

Yavaş yavaş düzlüğe çıktı ve orada başını öne eğip öyle durdu, bekledi. Az sonra yeniden böğürüp ön ayaklarıyle durmadan toprağı eşelemeye başladı. Yerden kaldırdığı toz boynuna, omuzlarına konuyordu. Sanki, 'yok mu karşıma çıkan?' demek istiyordu.

Öbür boğa daha görünürlerde yoktu, fakat sesinden, çok yakınlarda olduğunu tahmin edebiliyordum. Birdenbire ortaya çıkıp saldıracaktı. Annemle Arliss'e seslendim:

— Gelin, çabuk gelin! Sanırım, şuracıkta karşılaşacaklar.

Kulübemizin çevresi kalın, geniş aralıklı, tahtadan bir parmaklıkla sarılmıştı. Arliss ben ve annem bu sağlam parmaklığın üstüne çıkıp oturduk.

İşte o sırada, öbür boğa da çıkageldi. Demirpası rengindeydi. Çongo kadar büyük ve uzun bacaklı değildi ama, güçlü ve ağır olduğu açıkça görünüyordu. Boynuzları da daha kısa ve ikisi de yukarı kıvrılmıştı.

Aynı şekilde, o da böğürerek, ağır ağır ilerliyordu. Düzlüğe gelince boynuzlarını havada sallayıp ayaklarıyle yerden bir toz bulutu kaldırdı. Belli ki o da öbürü gibi kavga aranıyordu.

Biz hayvanları seyre koyulmuşken Sarı, kulübenin arkasından koşarak geldi, tahta parmaklığın geniş aralığından yıldırım gibi geçti. Sırtının tüyleri fırça gibi dikilmişti. Belki de boğaların bize saldıracaklarından korktuğu için durmadan havlıyordu.

Kızdım:

— Çekil şuradan, pis hayvan! Keyfi-

mi kaçırma, dedim.

Ama, Sarı'ya söz dinletebilir misiniz? Baktım, havlamanın sonu gelmeyecek; yerden bir taş aldım, ama atmaya fırsat bulamadım. Çünkü köpek elimi havaya kaldırdığımı görünce kulübeye kaçtı. Oradan da o pis havlaması duyuluyordu. Sanki mendeburun etini koparıyorlardı.

Bunu gören Arliss işe karıştı. Annem zamanında yetişmeseydi, yerden kaldırdığı taşı kaşla göz arasında beynime indirecekti. Zavallı anacığım, küçük oğluna söz anlatana kadar akla karayı seçti. Neyse ikimiz de yatışır gibi olunca, ben yine tahta bahçe duvarına çıkıp oturdum. Annem, demirpası rengindeki boğanın, ben de Çongo'nun yanını tutuyordum. Onların dövüşe başlamasını beklerken, hep birlikte gülüp eğleniyorduk. Tehlikede olduğumuzu aklımıza bile getirmiyorduk. İçinde bu-

lunduğumuz korkunç durumu çok geç fark ettik.

Çongo toprağı eşmekten vazgeçip kuyruğunu kamçı gibi iki yana sallayarak saldırıya hazırlandı.

— Bakın, bakın! İşte benimki geliyor, dedim.

Daha sözlerimi bitirmemiştim ki, Çongo hasmına saldırdı. Heyecandan, kendimi tutamayıp bağırdım. Boğalar birbirlerine girdiler. Boynuzların çıkardığı sesler, iki kafanın birbirine çarpmasından çıkan gürültüyü andırıyordu. Derken, kulakları tırmalayan bir gürültü daha duyuldu. Demirpası renginde olanı devrilmişti. Çongo'nun galip geldiğine sevinip:

«Hey, koçum!..» diye bağırdım.

Ama bu sevincim uzun sürmedi. Boğa hemen kalktı ve boynuzlarını Çongo'nun kaburgalarına ve boynuna saplayıver-

di. Koca hayvan, düşmanını öyle bir dürtüyordu ki, Çongo var gücünü kullandığı halde, ayakta ancak durabiliyordu. İkisi de birbirlerini ite ite bahçe parmaklığına yaklaşmaya başladılar.

Annem bağırdı:

— Kaçın, çocuklar!

Arliss annemin sözünü dinleyip parmaklıktan indi. Bense, dünyayı unutmuştum. Boğalar tahta parmaklığa hızla çarpıp bir kısmını kırınca, ben de kendimi azgın hayvanların ayaklarının dibinde buldum.

Kalkmak istediğim halde, korkumdan mıhlanmış gibiydim. Bir an, her şeyin bittiğini düşündüm. Boğaların vahşî sesleri kulaklarımın içindeydi. Üzerlerindeki ağır kan kokusu ortalığa yayılmıştı. Öylece durmuş, sanki gelip beni çiğnemelerini bekliyordum. Yerden kalkan toz bulutun-

dan göz gözü görmüyordu. Birden annemin elini avcumda hissettim. Fedakâr kadın, beni bütün gücüyle çekiyor, ağlamaklı bir sesle bağırıyordu.

— Koş, Travis! Çabuk ol biraz!

Bu sesten kuvvet alarak toparlanıp kaçmaya çalıştım. Öyle hızlı bir koşuştu ki bu, ben bile nasıl o kadar hızlı koşabildiğime hayret etmiştim.

Annem elimden tutmuş, hemen hemen benim kadar, belki benden de hızlı koşuyordu. Soluk soluğa evimize girdik. Kapıyı kilitlememizle, pasrengi boğanın, Çongo'yu dürte dürte getirip büyük bir gürültüyle kapıya dayaması bir oldu. Ev temelinden sarsılıyordu. Kuru çamurdan yapılmış sıvalar, odanın içine dökülmeye başladı. Bir ara, Çongo kapıyı kırıp üstümüze gelecek sandım. Oysa hayvanın koca gövdesinin, daracık kulübe kapısın-

dan geçmesine imkân yoktu.

Az sonra benim Çongo, hasmının boynuzlarından kurtulup saldırıya geçti. İkisi birlikte, kulübemizin duvarına sürtünerek kaymaya başladılar. Böğürürken ağızlarından salyaları akıyordu.

Annemle Arliss'e baktım. Zavallı anacığımın yüzü kâğıt gibi bembeyazdı. Arliss belki hayatında ilk defa böyle sessiz, kıpırdamadan oturuyordu. O da korkuyla savaşıyor olmalıydı. İkisinin halleri bana çok dokundu. Şimdi artık korkunun yerini öfke kaplamıştı. Bir sıçrayışta kalkıp duvardan çiviye asılı kamçıyı aldım. Benim bu anî hareketim annemi pek korkutmuş olmalı ki yalvarmaya başladı.

— Ne olur Travis, dışarı çıkayım deme. Allah aşkına bir yere gitmeyesin.

— Sen ne diyorsun, ana? Hayvanlar duvara çarpa çarpa evimizi mi yıksınlar

istiyorsun?

— Ama yavrum, üstüne saldırıp seni parçalayabilirler.

Boğalar bu arada evin duvarını durmadan zorluyorlar, birbirlerine kuvvetli darbeler vurarak korkunç sesler çıkarıyorlardı.

Kapıya yöneldim. Annem koşup elimi tuttu.

— Aman oğul, çocuk olma. Köpeğe seslenip onu üstlerine sal. Sakın sen gitme, dedi.

Bu çok iyi bir fikirdi. Nasıl olup da şimdiye kadar düşünememiştim. Bu fırsatı kaçırmaya gelmezdi. Azgın hayvanlar, belki onu parçalarlar da böylelikle ben de ondan kurtulmuş olurdum.

Başımı kapının aralığından uzattım. Boğalar evden biraz uzaklaşmışlardı ve bahçe parmaklığının sağlam kalan bölü-

münü yıkmaya uğraşıyorlardı.

— Hey, Sarı! Koş, şu boğaları kovala! dedim.

Köpek gizlendiği yerden çıkıp ne yanıma geldi, ne de hayvanları kovaladı. Aksine, elimdeki kamçıyı görünce, kendisini döveceğimi sanarak korka korka yüzüme baktı ve yıldırım gibi ormana doğru kaçmaya başladı.

Tanrı sizi inandırsın, o an elimde silâh olsaydı bu korkak, rezil iti, gözümü kırpmadan gebertebilirdim.

Boğalar her yanı kırıp geçiriyorlardı. Babam sılaya giderken evi bana emanet ettiği için, ne yapıp edip buna engel olmam gerekiyordu. Koşarak, dövüşen hayvanların yanına gittim. Yaradana sığınıp boğaları kamçılamaya başladım. Elimdeki kırbacın uzunluğu beş metre kadar vardı. Havada şakladığı zaman silâh patlıyor

sanırdınız. Bunun da hiç bir yararı olmadı. İkisi de kendilerinden geçmiş, kıyasıya dövüşüyorlardı. Vuruşlarım her halde onlara tükürük atmışını kadar hafif geliyordu.

Bağırdım, kırbaçladım. Kırbaçladım, bağırdım. Olmadı, olmadı. Sonunda umutsuz durdum. Boğalar varlığımdan bile habersiz, dövüşüp duruyorlardı. Belki de evimizi temelinden sökene kadar dövüşe devam edeceklerdi.

O an, sanki bir mucize oldu. Ot taşımaya yarayan, iki tekerlekli, ağır bir arabamız vardı. Çongo hasmını yokuşun başında duran arabaya doğru dürtmeye başladı. Boynuzlarını hayvanın karnına dayamış itip duruyordu.

Az sonra Çongo, başını pasrengi olanın karnının altına öyle bir sokuş soktu ve hemen başını öyle bir yukarı kaldırdı ki, rakibi arka üstü arabanın içine düştü.

İki boğa kıyasıya kavgaya giriştiler

Dört kuvvetli ayak havada sallanıyordu. Boğanın ağırlığından araba kırılacak sandım. Yanılmışım, hiç de düşündüğüm gibi olmadı. Araba sadece bir yana eğildi ve o eğriliş tekerlekleri harekete geçirdi.

Boğa yüklü araba, yokuş aşağı kaymaya başladı. Çongo şaşırmıştı. Hasmının arabaya kurulup gidişine bön bön baktı.

Araba taşlara çarpa çarpa ve sallana bullana yokuşun dibine kadar inince, orada tekerleği büyükçe bir taşa çarptı ve dengesi bozuldu, içindeki boğa da fırlayıp içme suyunun havuzuna düştü.

Soğuk su banyosu hayvanın hızını kesmiş ve dövüşmek isteğini söndürmüştü. Kuyruğu bacaklarının arasında, ormana doğru kaçmaya başladı. Koca gövdesinden süzülen sular kaçağın arkasından yaş izler bırakıyordu.

Çongo, rakibinin uzaklaştığını görünce, devrilip tekerleği havada dönen arabaya yaklaştı. Baktı baktı, ömründe böyle bir şey görmediğinden, ne olduğunu anlayamadı.

Burnunu yaklaştırıp kokladı, kokladı ve bir defa yalamayı denedi.

İşte ne olduysa, o an oldu. Tekerleğin altındaki demir çember aşınmış olduğundan hayvanın dilinin derisini sıyırmış olmalı ki, Çongo korkunç sesler çıkararak arkaya sıçrayıp sırt üstü yere düştü. Sonra hemen toparlanarak ters bir yöne doğru ve dili dışarıda kaçmaya başladı. Kimin yendiği, kimin yenildiği belli olmadan dövüş sona ermişti. Sona ermişti ya, bizim de bahçe parmaklıklarında yıkılmadık yer kalmamıştı.

BEŞİNCİ BÖLÜM

U BİZİM yumurcak Arliss, yürümeye başladığı günden beri uçan, atlayan, sürünen bütün yaratıkları cebine doldurmayı âdet edinmişti.

Her gece yatmadan önce gündüzden toplayıp ceplerine doldurduklarını boşaltmak için annemden izin isterdi. Bir görseniz, o cepten neler çıkmazdı.

Birbirine bağlanmış kurbağa ayakları mı istersiniz, böcekler, kertenkele yav-

ruları, yuvasından düşmüş minik kuşlar, üstü çizgili su yılanları. Daha neler de neler.

Bir gün annem öyle korktu ki, az kalsın bayılacaktı. O gün kardeşimin cebinden ne çıksın istersiniz? Zehirli bir yılan yavrusu!

Bu zehirli sürüngenin bizim yumurcağı nasıl sokmadığına bir türlü akıl erdiremedik.

Daha sonraki günlerde de yılanlarla oynamaması için annem o gün Arliss'e bir temiz sopa çekmişti. Beni de, yılanların taşla nasıl öldürülebileceğini göstermek üzere, bir hafta birlikte dağlara çıkıp bu işi ona öğretmem için görevlendirmişti. Arliss, annemin emrini seve seve yerine getirmeye hazırdı. Mademki ölmüş yılanın tehlikesi yoktu ve annem bunlar için bir şey söylememişti, Arliss de onları ce-

binde taşıyabilirdi. Varsın, ölü yılanlar yumurcağın cebinde koksun, bizimkinin umurunda mı?

Sarı yanımıza geldikten sonra Arliss daha büyük hayvanları yakalamaya başlamıştı. Sözgelişi, tavşanlar, kuşlar. Bir gün de elinde mini mini bir kanguru yavrusuyle geldi.

Kanguru Kuzey Amerika'da, ağaçlarda yaşayan bir hayvandır. Yavrularını karnına yapışık bir torbada taşır. Herhangi bir şeyden korkacak olursa, uzun süre taş gibi hareketsiz durur. Böyle korkmuş bir kanguru görenler, onu kesinlikle ölü sanırlar. Zavallıcık, Arliss'in cebinden çıktıktan sonra saatlarca öyle sallanmadan durdu.

Hiç kuşkusuz, bütün bu hayvanların yakalanmasında Sarı'nın büyük rolü var-

dı. Köpek onları yakalayıp Arliss'e veriyor, o da kendisi tutmuş gibi bize çalım satıyordu.

Rastlantıyla bir gün ikisini balık avlarken gördüm. Koskoca bir balık kıyıya o kadar yaklaşmıştı ki, yüzgeçleri hemen hemen suyun yüzünde duruyordu. Bu balığı üçümüz birden görmüştük. Onlar çarçabuk balığın üstüne atıldılar. Balık da durup yakalanmasını bekleyecek değildi ya, derine dalıp kaçmak istedi. Sarı üstüne atıldı ve pençesine takıp kıyıya getirdi. Sudan çıkıp yeşil otların üstünde çırpınan balığı Arliss iki eliyle kafasından tuttu. Ama balık da bu arada ona yapacağını yaptı. Dikenli yüzgeciyle eline öyle bir vurdu ki, kardeşim ağlamaya başladı. Kerata hem ağlıyor, hem de balığı elinden bırakmayı akıl etmiyordu.

Çırpınan hayvanı sıkı sıkı tutmuş, ağ-

laya sızlaya eve geldi. Balığı anneme verdi.

Minik parmaklarından kanlar akıyordu. Eli az sonra şişmeye başladı. Balık vurgunu başka yaraya benzemez, çok ağrı yapar.

Annem zehiri çıkartmak için evde bir merhem hazırladı ve yaraya sürüp bağladı. Küçük yumurcağın sesi çarçabuk kesildi. O gece hepimiz balığı afiyetle yerken, Arliss hiç utanmadan yalanlarla dolu bir masal uydurdu.

Sözde kendisi derinlere, çok derinlere dalıp denizin dibindeki bir mağaradan bu balığı yakalamış, hatta karaya çıkarken de boğulma tehlikesi bile atlatmışmış. Ek olarak, daha ne kuyruklu yalanlar uyduruyordu. Duysanız şaşardınız.

Anneme doğruyu anlatmak istedimse de buna meydan vermedi.

— Bırak anlatsın, Travis! dedi. Bırak da istediği, hayal ettiği gibi anlatsın.

Haksız yere susturuluşuma gücendim.

— İyi ya, anacığım; dedim. Nasıl istersen öyle olsun. Yalnız, Sarı'yı burada daha fazla alıkoyacak olursak, Arliss zamanla Teksas'ın en ünlü yalancılarından biri olmaktan kurtulamayacaktır.

Kim ne derse desin, Annem Arliss'in yalanlarına gülmüştü bir defa. Şimdi de benim sözlerime gülüyordu. Annem, kardeşimin anlattıklarının üstünde durmamamı söylemişti. Sözde ben de o yaştayken, onunkinden daha büyük yalanlar uydurmuşum da, annem beni de hoş karşılarmış, falan filan...

Arliss'i profesyonel bir yalancı yetiştirmek istedikten sonra, bana susmaktan başka yapacak iş kalmıyordu.

İşte onun bu yalancılığı, bir de ayı avlamasına sebep oldu. Nasılsa annem her sözüne inanmış gibi görünmüyor muydu? Böyle olunca Arliss kendi yalanlarına da inanır olmuştu. Olay şöyle geçti:

Bir gün körfezin öbür yanındaki ormanda odun kesmeye gitmiştim. Yıkılan bahçe parmaklığını onaracaktım. Öğle yemeğinden hemen sonra buraya gelip işe başladım. Büyük bir ağacı kesmiştim ve dallarını kırmaya uğraşıyordum. Durmadan balta sallamak zor işti. Alnımdan ter akıyordu. Sırtım da ağrımaya başlamıştı. Güneşin batışına aşağı yukarı bir saat vardı ama, bende hal kalmamıştı. Babam olsaydı, gün battıktan sonra bile çalışabilirdi. Ağacın gövdesini parça parça kesme işini ertesi güne bıraktım ve baltayı omzuma vurup evin yolunu tuttum.

Bir ara uzaktan kardeşimin bağırışı-

nı duyar gibi oldum. Bilmem, şimdiye kadar anlattıklarımdan Arliss'in ne Allahın cezası bir çocuk olduğunu anladınız mı? Dokunsanız bağırır, sevinse bağırır, bir şey istese yine bağırır. Hasılı durup dururken, kendi sesini dinlemek için bile bağırır. Siz hindilerin her an çıkardıkları seslere bir anlam verir misiniz? İşte biz de öyle, Arliss'in bağırmasına genellikle aldırış etmeyiz.

Ses bir daha duyuldu. Ama bana öyle geldi ki, bu sefer iş ciddiydi. Kardeşimin feryadını duyunca, sanki içimden bir şey koptu. Bir dakika önce adım atacak halim yokken, birden aslan kesildim ve düşmandan kaçan kurt gibi koşmaya başladım.

Arliss'in üçüncü, dördüncü bağrışı içler acısıydı. Daha sonra onun feryatlarına başka bir ses de karıştı. Bu sesi başka

zaman da duymuştum ama, heyecandan ne olduğunu seçemedim. Uzaktan, değişik bir gürültü daha işittim. Evet, bu sesi nerede duysam tanıyabilirdim. Aranızda kızgın ayı homurtusu duyup da unutabilen birini tanır mısınız? Bu homurtuyu ben de yalnız bir defa işitmiştim. O da, annem yaşlı koyunumuzu parçalamak isteyen ayıya ateş ettiği gün! Babam üstüne gelip yaralı ayıyı hançerleyerek öldürmüştü.

Onun için ayının sesini duyduğum an; yüreğim ağzıma geldi. Arliss'in ne biçim bir nane yediğini bilmeden deli gibi koşuyordum. Fakat kardeşim ister haklı, ister haksız olsun, madem kızgın bir ayıyla başı dertteydi, onu kurtarmak yine bana düşerdi.

Güneş batmak üzere ufka iyice yaklaşmıştı. Ağaçlıktan geçip düzlüğe gelin-

ce elimi siper edip karşıya baktım. Gördüğüm manzara kanımı damarlarımda dondurmaya yetti de arttı bile.

Arliss yine içme suyu havuzuna girmiş, belden yukarısı suyun dışında, elleriyle küçük, yavru bir ayının arka ayaklarını çekiyordu. Bu simsiyah ve küçük, tilki kadar bir hayvancıktı. Tabiî o da ayaklarını kurtarmak istiyor, Arliss'se bütün gücüyle asılmış, bırakmıyordu. Yavru ayı suyun dışında, havuzun tam kenarındaydı. Korkudan ağlar gibi sesler çıkarıyor, serbest olan üç ayağı ile toprağa tutunmaya çalışıyordu. Kısacası kaçıp kurtulmak için çabalıyordu. Ne var ki, bizim yumurcak avını bir defa ele geçirdi mi kolay kolay bırakmazdı.

Arlis hem ayı yavrusunun bacağından asılıyor, hem de ciğerlerinin yettiği kadar bağırıyordu. Açıkçası bizim küçük

iyice korkmuştu.

Doğrusunu isterseniz, Arliss'in onu ele geçiriş şeklini nasıl anlayamadımsa, bu vahşî hayvan yavrusunun da, nasıl olup kardeşimi ısıramadığını yine öyle anlamadım. Her halde küçük ayı da korkudan ne yapacağını şaşırmıştı.

Ama böyle düşüncelerle vakit geçirmenin hiç gereği yoktu. Şu anda en önemli nokta, yavrunun anasıydı! Yavrusunun imdat isteyen sesini duyan anne ayı, yardıma koşmaya başlamıştı. Bu öyle telâşlı bir koşuydu ki, yolunun üstündeki fidanları, otları ezip geçiyordu.

Ana ayının yokuştan yuvarlana yuvarlana inişi beni adamakıllı korkuttu. Hayvan kudurmuş bir haldeydi. Çevresine saldırır gibi hareketler yapıp yavrusunu kaçıranı parçalayıp öldürmeye hazırlanıyordu.

İşin en kötü yanı; ne benim, ne de annemin, Arliss'e vaktinde yetişemeyeceğimizdi. Annem de kardeşimin feryadını duymuş, suyun kaynağına doğru koşuyordu. Zavallı kadıncağız hem koşuyor, hem de Arliss'e, ayı yavrusunu bırakması için yalvarıyordu. Fakat Arliss denen yumurcağın hiç öyle bir niyeti yoktu. Hayvana sıkı sıkı asılmış, çekiyordu.

Ana ayı, kıyıya inmişti bile. Şimdi kumların üstünde ilerliyordu. Kızgınlık ve üzüntüden iri ayının tüyleri diken diken olmuş, salyalar akan ağzından bembeyaz, korkunç dişleri görünüyordu. Ayının tüyler ürperten homurtusundan dağ taş inliyordu. Evet, ne anam, ne de ben, ayıdan önce Arliss'e yetişemeyecektik. Bu düşünce bile beni deli etmeye yetip artıyordu. Kardeşime seslenmek için ağzımı açtım açtım ama bağırabildiğimi hatırlamıyo-

rum. Ayı tam Arliss'e saldıracağı sırada, çalıların arasından sarı bir şimşek parladı.

Bizim Sarı, bizden atik davranarak, tıpkı azgın bir boğa gibi, ana ayının üstüne atıldı. Atılmasıyle de hayvanı yere sermesi bir oldu. Sonra ikisinin sesleri, vücutları, ayakları ve tırnakları birbirine karıştı.

Koşarak yanlarından geçerken koca ayıyı arka ayaklarının üstüne kalkmış gördüm. Ön ayaklarıyle köpeğe sarılmış, boynunu ısırıyordu.

Daha fazla bakacak vaktim yoktu. Hemen Arliss'in yanına koşup yavruyu elinden kurtardım. Onu da dirseğinden çekip sudan çıkararak, boş bir mısır çuvalı gibi anneme fırlattım ve bağırdım:

— Anne, Arliss'i al ve çabuk uzaklaş!

Baltamı kaldırdım, fakat vurmaya

gerek kalmadı. Köpek, ayıyı yanaştırmamak için büyük çaba harcıyordu. Ayakta duran ayı garip homurtular çıkararak koca pençesiyle Sarı'ya bir tokat attı. Köpek bu darbenin etkisiyle yere yıkıldı. Tam kalkmaya hazırlanırken bunu bir ikincisi, üçüncüsü izledi.

Köpek her seferinde yere seriliyor, sonra yine fırlayıp saldırıya geçiyordu. Ben şaşkın şaşkın onları seyrederken, uzaktan annemin sesini duydum:

— Kaç, Travis! Çabuk eve gel!

Hemen kendime geldim. İçime bir korku düştü. Annemin emrine uyarak koşmaya başladım. Gel gör ki, Sarı bu işi benden iyi becerdi.

Pek görmedim ama, annemin anlattığına göre, köpek hepimizin güvenlikte olduğuna inandıktan sonra, ayıyı bırakıp

eve kaçmış.

Ana ayı önce onu izlemek istemiş, fakat bizimki öyle çabuk koşuyormuş ki, uzaktan seyreden biri, ayının ileri gideceğine geri gittiğini sanabilirmiş.

Sarı, gerçekten de bir ok gibi kulübeye girdi. Belki yaralanmış, hatta sakatlanmıştı bile ama, bunu kimseye belli etmek istemedi. Bizim gibi heyecanını açığa vurmadı. Hiç kimse onun iç dünyasını anlayamadı. Arliss annemin eteklerine sarılmış oturuyor ve ondan uzaklaşmıyordu.

Annem odanın ortasına bağdaş kurmuş, sessiz ağlayan Arliss'i avutmaya çalışıyordu. Ben de öyle korkmuştum ki, dokunsalar ağlayacaktım. En neşelimiz yine Sarı'ydı. Odanın içinde hoplayıp, zıplıyor, sonra gelip teker teker yüzlerimizi

yalıyor, neşeli neşeli havlıyordu.

Sarı köpeğin bu keyfini görenler, bizi ya gezmeden ya da ziyafetten dönmüş sanırdı.

ALTINCI BÖLÜM

U UNUTULMAZ ayı olayına kadar, dünyanın bütün ağabeyleri kardeşlerine ne gözle bakarlarsa, ben de Arliss'e o gözle bakardım. Hiç kuşkusuz, onu çok, pek çok severdim, ama ne de olsa, ona pek çok kızardım da. Kardeşimin bana 'inat olsun' diye içme suyuna girişi, odun kırarken yanıma sokulup balta sallamama engel oluşu, azıcık kızdıracak olsam, başıma taş yağdırması gibi hareketleri beni on-

dan uzak tutuyordu.

O gün Arliss'in, ayının saldırısına uğrayacağını görünce, duygularım değişti. Ancak o zaman, kardeşimi en az annem, babam kadar, hatta belki onlardan da çok sevdiğimi anladım.

Arliss'i sevdiğim için, onun hayatını kurtaran köpeği de sevmek zorunda hissettim kendimi. O günden sonra Sarı'nın sevgisini kazanmak için elimden geleni yaptım.

Hayvan çirkinmiş, et çalarmış, kızdığı zaman sırt üstü yatıp ulurmuş; bunların hepsi pek o kadar da büyük kusurlar sayılmazdı.

Köpek benim, annemin yapamayacağımız bir işi başarmıştı. Yani kardeşimi kesin bir ölümden kurtarmıştı. Bu olay köpeğin bütün kusurlarının unutulup örtbas edilmesine sebep oldu.

Sevgimi göstermek için elimden geleni yaptım. Köpek de tutumumun değiştiğini anladı. Artık kendini aramızda mutlu hissediyordu. Bir gün parmağının arasına diken batmıştı. Belli ki bu yüzden çok acı çekiyordu. Hemen dikeni bulup dikkatle çektim çıkardım.

Başka bir gün sevgili köpeğimizi yere yatırıp kulaklarının içine yerleşen böcekleri, annemin getirdiği kömür ateşiyle yaktım. Hayvancık hiç karşı gelmedi. Sabunlu sularla bir güzel yıkadım. Kirden birbirine yapışan tüyleri parladı, iyice temizlenip pirelerden kurtuldu. Gece kardeşimle paylaştığım yatağa girmek isteyince kovmadım, hatta bundan anneme söz etmedim bile.

Ertesi gün Arliss'i ve Sarı'yı alıp sincap avına götürdüm. Bu, kardeşimle birlikte ilk avlanışımdı. Daha önceleri 'gü-

rültü yapar da avlanmama engel olur' diye, onu hiç yanıma almazdım.

Nitekim, korktuğum başıma geldi. Arliss'e uslu durup gürültü yapmamasını sıkı sıkı tembihlemiştim. Yol boyunca sesi çıkmadı. Fakat uçan bir kelebek görünce işler değişti.

Öyle bağırdı, öyle ağladı ki, sesini en az bir günlük yoldan duymak mümkündü. O kadarla yetinse, neyse. Hayır, bir de üstelik koşmaya başladı. Uçan kelebeği tutmak kolay mı? Ama gel de bizim yumurcağa anlat. Bas bas bağırıp benden yardım istiyordu. Yanına gitmediğimi görünce daha da çok bağırarak tepiniyordu. Tam biraz yatıştırıp susturmuştum ki, bu defa da boyundan büyük bir kaya parçasını tepeden aşağı yuvarladı. O da yetmiyormuş gibi, en tiz sesiyle beni yanına çağırıp yuvarladığı kayanın altından kaça-

cak delik arayan böcekleri görmemi istedi.

Az sonra çalıların üstüne düştü, asılı kaldı. Tabiî, bir çığlık daha koptu. Çalılardan yeni kurtarmıştım, bu sefer de yüzükoyun yere yuvarlandı, dirseğini kayalara çarparak sıyırdı. Canı yanmıştı ama, hiç ses çıkarmadı. Ama kolunun kanadığını fark edince bastı feryadı. Bu öyle bir bağırıştı ki, uzaktan duyan olsa, onu öldürüyorlar ya da etlerini mengeneye almışlar da koparıyorlar sanırdı.

Biraz daha yürüdük. Bu kadar gürültüye av mı kalırdı? Sincaplar bile ağaçlara tırmanıp saklanmışlardı. Ne yapmalıydım? Elim boş eve dönemezdim.

Düşündüm, taşındım. Arliss'in edepsizliği, bağırma gücü, şu anda işime yarayabilirdi.

Kardeşimin eline bir sopa verip ağa-

cın çevresinde dönerek sopayla otlara vurmasını söyledim. Ben de bir kenara çekildim. Oğlanın bu delice hareketlerini seyre dalan bir sincap beni unuttu. Arliss'i dikkatle izlerken, onunla birlikte dalın üstünde dönüp duruyordu. Bana arkasını döndüğü bir andan yararlanarak ateş ettim. Sincap cansız yere düştü.

Başka sincaplar da avladık ama, bunları ancak Sarı'nın yardımıyle ele geçirebildik. Arliss gürültü edip sincapları korkutuyor, Sarı da onları kovalayıp ağaca tırmanmalarını sağlıyordu, ben de ateş ediyordum.

Bu taktikle epeyce sincap avladık. Akşam yemeğimiz çıkmıştı. Nefis sincap kızartması!

Bir hafta sonra Sarı, semiz bir hindi avlamama yardım etti. Eğer köpek olma-

saydı hindiyi hiç bir zaman ele geçiremezdim.

Sarı'yle birlikte tarlamıza bir göz atmaya gitmiştik ki, ne göreyim? Semiz bir babahindi durmadan mısır tanelerini yiyor. Annem bu işe çok kızıyordu.

— Şuna bakın, bütün mısırları yiyip bitirecek, dedi.

— Şşşt, anne! diye seslendim. Hayvanı sakın korkutma!

Ve silâhımı kaldırdım, namluyu çite dayadım. Nişan almaya hazırdım. Anneme:

— Hindi bir dakika sonra tencereye girmeye hazır olacak! dedim.

Avımı arkadan, iki kanadının ortasından vuracaktım. Soluğumu tuttum, tam tetiğe dokunacağım sırada Arliss koşarak üstüme atıldı.

— Ben de nişan alacağım; ne olur,

bu sefer de ben ateş edeyim, diye bağırmaya başladı.

Ben de, hindi de, anî gürültüden ürküp havaya sıçradık. Silâh patladı ve hindi 'pat!' diye yere düştü. Düştü ama, düşmesiyle kalkması da bir oldu. Kırık kanadını sürükleyerek mısırların içinde kayboldu.

O an Arliss'e beslediğim kini siz tahmin edin. Elimden gelse keratanın boğazına yapışıp...

Kendimden geçmiş bağırdım:

— Sersem yumurcak, bir dakika çeneni tutsan ölür müsün? İşte hindiyi kaçırdın.

Ne yazık ki Arliss bu öfkenin nedenini anlayacak yaşta değildi. Çünkü afacan, şimdi de 'hindi kaçtı,' diye ağlamaya başlamıştı.

Gözlerinden sel gibi yaşlar akıyordu.

Bu göz yaşlarının bir bölüğü çıplak, tozlu ayaklarına düşerek kara lekeler meydana getiriyordu. Biliyorsunuz, zaten hep anlatıyorum. Bizim rezil yumurcak bir ağlamaya görsün, kolay kolay susturamazsınız. Dünyada hiç kimsenin kardeşinin bu kadar bol göz yaşı döktüğünü sanmıyorum.

Annem söze karıştı:

— Dur bakalım, acele etme. Hindi daha kaçmış sayılmaz, bak!

Gösterilen yöne baktım. Sarı, uçar gibi kayaların üstünden geçip tarlaya girdi. Hindinin vurulduğu yerde durdu. Kesik kuyruğunu sallayarak çevreyi kokladı ve hindinin izinden yürümeye başladı. Hem ilerliyor, hem de sopayla dayak yiyormuş gibi sesler çıkarıyordu.

Birkaç dakika sonra köpeğin sesi mısır tarlasının öte yanındaki ormandan gel-

meye başladı. Hepimiz oraya yöneldik. Hindi bodur bir fındık ağacının en alçak dalına tünemişti. Sarı ise, ağacın dibinde havlayıp zıplıyordu. Yaralı hayvan, kesik kesik solumaktaydı. O gece hindiyi nar gibi kızartıp yeşil soğanla birlikte kendimize güzel bir ziyafet çektik.

Bunda Sarı'nın da payı vardı. Onu ödüllendirmemiz gerekiyordu. Ne olsa onun yardımıyle hindiyi ele geçirebilmiştik. Ama hayret, önüne koyduğumuz eti, yemek istemedi. Teşekkür etmek istercesine kesik kuyruğunu salladı ve eti ısırdı ama, yemedi.

Annem de ben de neden sonra, Sarı' nın son günlerde yemek yemediğini fark ettik. Buna karşılık, köpeğin sağlığı yerindeydi. Tüyleri düzgün ve parlaktı. Günde üç öğün tıka, basa yiyen köpekler gibi sağlıklıydı.

Annem başını salladı:

— Korkarım bu hayvan yumurta çalıp yiyor.

Hepsi hepsi üç tavuğumuz vardı ve geçen yılki gibi düzenli bir şekilde yumurta alıyorduk. Demek Sarı bizim yumurtalara dokunmuyordu.

Önce biraz düşündük, fakat üstünde durmadık.

Bay Bud Sırsi bizi ziyarete gelince, gerçek ortaya çıktı. Bu adamdan hiç hoşlanmazdım. Bizimkiler de öyle. Annem onun tembel, beceriksiz biri olduğunu söylerdi. İşte bu pis huyları için babamlar onu aralarına almamışlardı. Bud Sırsi'yi kadınlara, çocuklara göz kulak olması gibi sudan bir sebep uydurarak burada bırakmışlardı. Yine annemin anlattığına göre, eğer bu tembel herifi de götürmüş olsalardı, sığır sürüsü yolda, ihtiyarlar da

Kansas'a varmadan ölürlerdi.

İşte bu adam o kadar ağır kanlı; tembel ve uyuşuğun biriydi.

Bud Sırsi'nin beyaz denecek kadar açık sarı saçlı bir torunu vardı. Bu kızın görünüşü de pek öyle hoşuma gitmezdi. On bir, on iki yaşlarında, sakin bir kızdı. Kimselerle oynamaz, durup erkek çocuklarının nasıl dağlara tırmandıklarını, nasıl taşla nişan aldıklarını seyrederdi. Çok da az konuşurdu. Ama hiç hoşlanmadığım bir kusuru daha vardı: Gözleri! İri ve koyu kestane rengi gözleri! İlk bakışta çok güzel ve çekici görünüyorlarsa da, bana bakmaya başlayınca tüylerim ürperirdi. Aklımdan geçenleri bir bir okuyabilecek sanırdım. Elimde olsa onun gözlerine hiç, ama hiç bakmayacaktım.

Kızın adı Elizabeth'ti. O gün de dedesiyle birlikte yaşlı, zayıf bir ata bin-

miş olarak ziyaretimize geldiler. Elizabeth dedesinin arkasına oturmuş, beline sarılmıştı. Beyaz lüleli saçları güneşin altında parlıyordu. Atın arkasından mavi benekli bir köpek koşuyordu.

Eve yaklaşınca, Sarı gidip onları karşıladı. Ziyaretçileri pek ciddiye almıyor olmalıydı ki, durduğu yerde bir iki havladı, o kadar. Bu havlayış da bizi memnun etmek içinmiş gibiydi sanki.

Susmasını emrettim. Söz dinlemeyen hayvan hemen sustu. 'İş olsun' diye havladığı belliydi zaten.

Annem kapıya çıkıp misafirleri içeriye aldı. Sarı, dişisiyle oynuyordu. Dede, havanın sıcak oluşunu ileri sürerek, bahçede oturmak istediğini belirtti. Bu sözün üzerine, annem içeriden inek derisi kaplı alçak sandalyeleri getirmemi emretti.

Bud Sırsi oturur oturmaz, cebinden bükülmüş tütünü çıkarıp öyle bir ısırdı ki, yanağı davul gibi şişti. Tütünü hem çiğniyor, hem de konuşuyordu. Arada sırada da «Puhh!» deyip ortalığa tükürüyordu.

İlkönce annemin hatırını sordu. Kadıncağız iyi olduğunu söyledi. Bud Sırsi uzun uzun, ötekilerle niçin gitmediğini, burada kalıp çocuklara, kadınlara göz kulak olmanın zor bir görev oluşunu ve bunu seve seve yaptığını anlattı. Üstelik çalışa çalışa canı da çıkıyormuş.

Annem bu gevezenin konuşmasını dinler görünüyordu ama, karşılık vermediği için pek kulak asmadığını anlamıştım.

Daha sonra Sırsi, sandalyeyi kulübeye dayayıp arkasına yaslandı. Rahat edince, bu defa da uzak ve yakın çiftliklerdeki olayları anlatmaya başladı.

Oğlu bir gün hindi avına çıkmışmış, fakat oracıkta pusuya yatan bir tilkinin saldırısına uğramışmış. Rocal, tilkiyi tüfeğinin sapıyla öldürmüşmüş. Bu hikâye Sırsi'nin eski, çok eski bir olayı hatırlamasına sebep olmuş.

Sırsi'nin Teksas'ta bir dayısı varmış. Günün birinde kuduz bir köpek adamı ısırmış. İhtiyar, kurtulamayacağını anlayınca uzun, kalın bir zincir almış. Bu zincirin bir ucunu ağaca, öbür ucunu da ayağına bağlamış. Sonra böyle ağaca bağlı durumdayken kudurup ölmesini beklemiş. Ağzı köpürmeye başlayınca dayı inleyip bağırır, karısına kızına saldırır olmuş. Bağlı bulunduğundan, çevresine ziyanı dokunmamış. Zaten 'kimseye zararlı olmasın' diye kendini bağlamışmış.

Dayıyı, öldüğü o ağacın altına gömmüşler.

Sırsi, yemek saatına kadar daha birçok hikâye anlattı durdu. Yemeğe oturunca da hiç konuşmadı. Habire atıştırdı. Çenesi yeniden açıldı ve anlatmasına devam etti:

— Bizim buralarda acayip bir hayvan türemiş! Bu hayvan ne tilkiye, ne de kurta benziyormuş. Herkesin hayvan sandığı bu yaratık belki de bir insanmış. En büyük marifeti de hırsızlıkmış! Herkes ondan bıkmış, usanmış. Ne kilerlede et kalmış, ne folluklarda yumurta! Hatta ve hatta mısır ekmeği bile çalıyormuş. Kadınların pişirip de soğumaya bıraktıkları ekmekler bir anda yok oluyormuş. Ayk Fuller'i tanırsınız, değil mi? İşte o, bir gün bahçede kuzu çeviriyormuş. Adam çok susamış ve mutfağa su içmeye gitmiş. Dönüşünde kuzunun yarısı uçmuş, yok olmuş. Halk bu işlere çok sinirleniyor. Hır-

sızı yakaladıkları an hesabını göreceklermiş!

Sırsi'nin bu sözlerini duyunca sanki boğazımda bir şey düğümlendi. Elizabeth durumu anlamış gibi başıyle işaret edip beni dışarı çağırdı.

Kaynağa kadar Elizabeth'le yan yana yürüdük. Köpekler de arkamızdan geliyorlardı. Havuzun başına gelince Elizabeth yüzüme baktı.

— Hırsız, odur! dedi.

— Ne demek istiyorsun?»

— Senin Sarı... Gözlerimle gördüm.

— Ne gördün ?

— Et çalarken, yumurta çalarken gördüm.

Şaşırmıştım, Elizabeth ısrarla gözlerimin içine bakıyordu. Ben de ona baktım. Kız bakışlarını benden kaçırıp:

— Üzülme, kimseye söylemem, dedi.

İnanmadım.

— Söylersin, hem de bal gibi söylersin, diye karşılık verdim.

— Hayır, söylemeyeceğim işte. Daha önce de hırsızın senin köpeğin olduğunu biliyordum da, yine söylemedim.

— Neden?

— Çünkü Trisi'nin yavrusu olacak!

— Kimdir o Trisi?

— Bir köpek, yakında yavrulayacak. Senin Sarı da onların babası olacak. Yavruların babasını öldürmelerine hiç bir zaman izin vermem, hiç bir zaman.

Elizabeth yine yüzüme baktı. Teşekkür etmek istedim. Ama beceremedim. Ceplerimi karıştırdım, birkaç gün önce tarlada bulduğum Kızılderili okunun başlığını çıkarıp kıza verdim.

Aldı, evirip çevirdi ve sonra elbisesinin önüne dikilmiş büyük cebine koydu.

— İnan, Travis! Kimseye, hiç kimse-

ye söylemeyeceğim, dedi ve var gücüyle eve doğru koşmaya başladı.

Gidip suyun başına oturdum. Düşünmeye başladım. Bir ara bana öyle geldi ki, Bud Sırsi'den hoşlanmaya başlamıştım.

Çok konuşmasına, çiğneyip tükürdüğü tütüne rağmen ondan yine de hoşlanıyordum.

Elizabeth, Sarı'nın hırsızlığını gördüğüne göre, başkası da bu işin farkına varmış olabilirdi, işte o zaman onu vurabilirlerdi. İnsan kendi köpeğinin hırsızlık yapmasına göz yumabilir ama, yabancı bir köpeğin gelip etimizi, ya da ekmeğimizi çalması pek hoş bir şey olmasa gerek. Öyle ki, Sarı'yı yakaladıkları an kesinlikle öldüreceklerdi.

Bud Sırsi yedi, içti bir sürü de boş sözler konuştuktan sonra atına bindi. To-

rununu da arkasına bindirdi ve evinin yolunu tuttu.

Onları uğurladıktan sonra kümese yumurta toplamaya gittim. Üçünü anneme götürmeden önce Sarı'yı çağırıp yumurtanın birini taşın üstünde kırdım ve yemesini emrettim. Koklayıp geri çekildi. Kerata, sanki ömründe ne yumurta görmüş, ne de yemişti. Karşımda durup kuyruğunu salladı, sonra uzanıp yüzümü yaladı.

Çok kızdım:

— Seni hırsız serseri. Şimdi şu sopayı sırtında kırarsam görürsün.

Öyle bir şey yapmaya hiç niyetim yoktu. Amacım yalnızca korkutmaktı. Vuracak olsam, biliyordum ki mendebur hayvan sırt üstü yere yatıp sesinin çıktığı kadar pis pis uluyacaktı.

Ondan sonra da gel Arliss'e söz anlat.

— Bana bak, Sarı! Seni gebertirlerse, gülmekten kırılacağım.

Oysa bunu yapamayacağını biliyordu. Çünkü ben de köpeği sevmeye başlamıştım.

YEDİNCİ BÖLÜM

ZUN UZUN, Elizabeth Sırsi'nin, Sarı için söylediklerini düşündüm. Sonunda her şeyi anneme açıklamaya karar verdim. Annem bana şüpheli şüpheli baktı:

— Bu anlattıkların doğruysa, köpeği sokağa salmamalıyız. Aksi halde komşularımızı hem gücendirmiş, hem de kızdırmış oluruz.

— Belki de onu öldürürler.

— Şu halde bağlayalım.

Konuştuğumuz gibi, köpeği kalın bir iple ağaca bağladık. Sarı bu, hiç bağlı durur mu? Biz arkamızı dönene kadar, sivri dişleriyle ipi çiğneyip koparıyordu.

Bu şekilde bağlaya çöze, üç gün geçti. Dördüncü günü annem onu mısır ambarına hapsetmemi söyledi. Aramızda Arliss denen yaratık olmasa, bu hiç de fena fikir değildi.

Köpeği mısır ambarına soktuk. Daha kapısını kilitlemeden içeriden korkunç ulumalar gelmeye başladı. Bunu duyan Arliss, yıldırım gibi yanımıza koştu.

Annemle ben, uzun uzun, onu neden hapsettiğimizi anlatmaya çalıştıksa da bir işe yaramadı. Yumurcak, bizi dinlemediği gibi, yerden topladığı taşları kafamıza yağdırıyordu.

— Ayıkla pirincin taşını, dedi annem.

— Hayır, anne; diye karşılık verdim.

Ben buna başka bir çare düşündüm. Sarı'yı odamıza saklarız, olur biter.

— Sen delirdin mi, oğlum? Köpek yatağımıza girmek isteyecek. Pirelerini düşün. Uyuz olursunuz sonra.

— Hayır, anne. İnek derisini yere sererim, orada yatar. Buna ne dersin?

Annem bu teklifi kabul etti. Yatağımızın yanına inek derisini serdim ve Sarı'yı odaya kapadım. Bu iş de böylece halloldu.

Tabiî ki köpek yerde, postun üstünde yatmadı. Ama o günden sonra verdiğimiz ekmeği ve eti de iştahla yedi. Hırsızlık olayı kapanmıştı.

Gel gelelim, o günlerde zararlı hayvanlar birden çoğaldı. Sık sık rahatsız ediyorlardı. Birçok geceler hem Sarı, hem de bizler uyanık kalmak zorundaydık.

En çok tilki ve benzeri hayvanlardan

şikâyetçiydik. Mısırlar yetişmişti. Bu muzır yaratıklar, geceleri gelip minik pençeleriyle mısırların içini boşaltıyor, ürüne zarar veriyorlardı. Karpuzların içlerini de boşaltıp yiyorlardı. Fasulyeler, mısırlar gün günden eksiliyordu.

Bunu önlemek için Sarı'yla mısır tarlasında gecelemeyi düşündüm. Evde köpeği inek derisinin üstünde yatırmak biraz zordu ama, tarlada iş değişti. İkimiz de postun üstünde uyuyorduk. Yani, fırsat buldukça uyuyorduk. Çünkü gecenin büyük bir bölümü tilki ve benzeri hayvanları kovalamakla geçiyordu.

Sarı'nın iyi koku alabilmesi için tarlanın tam orta yerinde yatıyorduk. Öyle ki, tarlayı çeviren çitin bulunduğu yer, bizim bulunduğumuz yerin her yönüne aynı uzaklıktaydı. İkimiz de posta uzanmıştık. Köpeği bilmem ama, ben yattığım

yerden gökyüzünde birer elmas parçası gibi parıldayan yıldızları seyrediyordum.

Rüzgârın etkisiyle sallanan mısır yapraklarının çıkardığı hışırtı, tatlı bir melodi gibi geliyordu.

Babamı çok, hem de pek çok özlemiştim. Sarı'nın yardımıyle günlük işlerimizi başarıyordumsa da, babamın dönüşünü dört gözle bekliyordum. Onun getireceği kısrak, bu kısrağa binip yapacağım gezintiler bir bir gözümün önüne geliyordu.

Tam uyumak üzereydim ki, köpeğin yanımdan kalktığını duydum. Bir saniye sonra da Sarı'nın havlaması ve hırsız tilkilerin yakalandıktan sonra çıkardığı acı sesleri fark ettim. Yerimden fırlayıp mısırlara basa basa koşarken, bir yandan da köpeğe:

— Tut, Sarı! Gebert hırsızı! gibi sözler söylüyordum.

Köpek de düşmanını yakalamak isterdi ama, erkek tilkiyi avlamak sanıldığı kadar kolay değildir. Tilki dediğimiz yaratık, pek öyle büyük bir hayvan sayılmaz. Fakat müthiş kurnaz ve dövüşte dört ayağını da kullanabilen bir canlıdır. Üstelik derisi öyle kalındır ki, köpek ısırsa da onu fazla etkilemez. Ve hiç bir zaman mücadeleden yılmaz.

Tilkiyi öldürmesi için Sarı'ya emir vermek kolay, fakat köpeğin görevi zordu.

Bizimki havlıyor, tilki uluyor, ikisi birbirine sarılmış halde yerlerde debeleniyorlardı. Bu arada mısırların da çiğnenmesi, ziyan olması caba. Bir ara sesler kesildi. Genellikle olduğu gibi, köpek bir yana, tilki bir yana çekildiler. Her ikisi de kendini yenmiş sayıyordu.

O gece bizden hiç kimse uyuyamadı.

Ama Tanrı'ya şükür, ürünümüze de zarar gelmemişti.

Geride önemli bir düşmanımız daha vardı: Bizi en çok rahatsız eden tilkilerden fazla, korktukları zaman ortalıkta müthiş pis bir koku bırakan kokarcalar! Biz tilkilerle mücadele ederken onlar pek sokulmazlardı. Ne var ki, bir tekinin bile orada bulunması, işlerimizi altüst etmeye yeterdi.

Sarı için o pis hayvanları yok etmek işten değildi. Başından yakalayıp şöyle bir silkelese tamam. Yalnız iş bu kadarla bitmez ki. Bu hayvanı öldürüp de kokusundan kurtulmayı düşünemezsiniz. Öyle bir kokudur ki, ne yapsanız üstünüzden yok edemezsiniz.

Hemen hemen her gün, Sarı onlardan birini kovalar ve her seferinde de kokudan hastalanırdı. Hatta bir gün onun iyi-

leşemeyeceğine bile inanmıştım.

Zavallı köpeğim inler, ağzı köpürür, salyaları akar ve sürekli kusardı. Yerde pislik içinde debelenir, sonra uzaklara gidip serin otların üstüne yatardı.

Sarı böyle yapmakla kokuyu üstünden atacağını sanırdı ama, boşuna olurdu çabası. Biraz sonra yine gelip yanıma uzanırdı. Ben de bu kokuya tahammül edemez gidip başka yere yatardım. Sarı kendisinden kaçtığımı anlayamadığı için yine gelip yanıma uzanırdı. Orada uyumasına izin vermezsem, küserdi. Babam, bu pis kokunun nezleye birinci ilâç olduğunu söylerse de ne köpeğin, ne de benim, nezleden bir şikâyetimiz yoktu. O mendebur hayvanların, karpuz tarlasına girmemesi için Tanrı'ya yalvarmaktan başka çare yoktu.

Ekmek yapımına yetiştirdiğimiz mı-

sırları korumak için gece gündüz çabalardık. Doğrusunu söylemek gerekirse, Sarı'sız ben bu işlerin dünyada altından kalkamazdım. Yalnızlığın verdiği can sıkıntısı da başka. Babam bir köpek almamı tavsiye etmekle meğer ne kadar haklıymış.

İneklerimiz pek öyle iyi cins olmadıklarından, bol süt vermezlerdi. Buzağılarını emzirdikten sonra bize süt artırabilen kabadayı inek nerede?

Evin süt gereksinmesini sağlamak için, en azından beş ya da altı inek sağmamız gerekirdi. Sadece Gül adlı ineğimiz fazlaca süt verirdi. Ne yazık ki, o da artık yaşlanmıştı.

Annem hep, yavrularından birinin anasına çekeceğini ummuştu ama, sonunda yanıldığını anladı.

Sonra şu çirkin, biçimsiz hayvan ortaya çıkmıştı. Kimse onun ötekilerden çok

süt verebileceğini düşünmemişti. Memeleri sütle dolunca, annem onun Gül'e benzediğini anladı.

İsmini Alaca koyduk. Vahşî ve ürkek bir hayvan olduğundan, öbür ineklerimizle hiç bağdaşamazdı. Onları meraya götürürken, o kaçıp bir yere saklanır, köşeye sıkıştırıp el uzatsanız, âdeta karşı gelirdi. Buzağıyı doğurmadan, annem onu evcilleştirmek için çok uğraştı, yine de bir sonuç elde edemedi.

Kimseyle dostluk kurmaya niyeti yoktu. Onu sağana kadar bize epeyi kök söktüreceğe benziyordu.

Bir akşam Alaca'yı öbürkülerin yanında göremedim. Ertesi sabah yine görünürlerde yoktu. Anneme söyledim, güldü:

— Eminim ki şimdi bir yerde yavrusunu doğurmuştur, dedi.

Alaca'yı arama işi yine bana düştü. O

tepe senin, bu tepe benim, sonunda bir gölün yakınında, iki kaya arasındaki mağara gibi yerde saklanmış buldum.

İnce bacaklı buzağıyı da ancak o zaman gördüm. Alaca böğürerek üstüme üstüme yürüdü. Kaçtım. Ben kaçtıkça o, tepeye kadar kovaladı. Sonra vazgeçip geri döndü.

Bir daha denemek istedim. Yerden bir yığın taş toplayıp ağaçların arasına gizlene gizlene yaklaştım. Sonra birden bağırarak üstüne doğru koştum. Amacım onu korkutup kaçırmaktı.

Düşündüğüm oldu. Alaca korktuğu için değil de, başka düşüncelerle yerinden fırladı. Boynuzlarını öne eğdi ve üstüme yürüdü. Ne yalan söyleyeyim müthiş korktum. Tabanları yağlayıp nasıl kaçtım, bilseniz. Hem de bu sefer daha uzaklara.

Üçüncü bir denemeden de sonuç ala-

mayacağımı bildiğimden, Sarı'ya başvurdum. Köpeği yanıma alıp ağaçlığa gittim. Yine acayip sesler çıkararak bağırmaya başladım.

Alaca bir anda karşıma dikiliverdi. Öyle azgın, öyle kudurmuştu ki, gözlerinden alev çıkıyordu sanki. Hemen köpeği çağırdım.

— Sarı! Tut onu! Tut!

Köpeğin yaptığını söylesem şaşarsınız.

Yazık ki ilk karşılaşmalarını ben de görememiştim. Çünkü kaçıyordum. Bir ara ayağım taşa takıldı ve düştüm. Başımı kaldırınca inekle burun buruna geldim. Bana çok yakın olduğu için, arkasına dönüp Sarı'nın ne yaptığını görmeye vakit yoktu. Yalnızca korkudan böğürmesini işitir gibi oldum. Çalılıkların arasından köpek, ineğin üstüne atıldı. Ben de karga-

şalığı fırsat bilip yeniden koşmaya başladım. Az sonra durdum.

İnek neye uğradığını anlayamamıştı. Kendini çabuk toparladı, kuyruğu havada, saldırıya geçince, Sarı korkmuş gibi kaçmaya başladı ve geniş gövdeli bir ağacın arkasına gizlendi.

Az sonra bu defa köpek, ineği kovalıyordu. Sarı koştu koştu, derken dişlerini ineğin burnuna geçiriverdi. Bütün iş köpeğin ağırlığındaydı sanırım. Daha sonra birçok defalar Sarı, aynı taktiği kullandı. Ama hiç birinde de bu işi nasıl başarabildiğini anlayamadım. İneğin burnuna asıldığını gözlerimle görmüştüm. Üstelik ayaklarını da karnına yapıştırıp salıncaktaymış gibi sallanıyordu, haspam. İnek ok gibi havaya sıçradı. Ön ayakları başını geçti, dengesini kaybedip sırt üstü yere düştü. Dört ayağı havada kaldı. A-

laca öyle çabuk, öyle hızlı düşmüştü ki, neredeyse hayvanın ikiye bölüneceğinden korktum.

İnek yenildiğine inanmıştı, ayağa kalkınca artık saldırıya geçmedi. Koşa koşa yavrusunun yanına gitti. Köpekle ben de arkasından. Neden sonra onu güç belâ ahıra getirebildik. Yol boyunca bir iki defa kaçmayı denemek istedi, her seferinde köpeği karşısında görünce niyetinden vazgeçti. Aynı şeyler ahırda da oldu.

Alaca'nın memeleri sütle dolmuştu. Yavrunun, hepsini emip bitirmesine imkân yoktu. Bu sütün sağılması gerekliydi. Annem mutfaktan bir kova getirdi. Kovayı onun elinden aldım. Çünkü sağmak için parmaklarını ineğin memelerine değdirecek olursa harp başlayacaktı.

Tahminimde yanılmamışım. Gerçekten de harp başladı. Kovayı altına koyup da elimi memesine değdirince, Alaca'nın

art ayakları havalanıverdi. Çiftesi beni bulmuş olsaydı, başımı gövdemden ayırması işten bile değildi. Zaten öyle olmasına da kıl payı kalmıştı. Tekme attığı yetmiyormuş gibi, dönüp bir de saldırdı. Saniyede ahırın duvarına tırmandım. Bu öyle çabuk, öyle çevik bir tırmanıştı ki, ormandaki sincaplar görmüş olsalar kesinlikle hasetlerinden çatlarlardı.

Annem başını salladı:

— Böyle olmasını istemezdim, dedi. İneği sağabilmemiz için ayaklarını bağlamamız gerekiyor.

Her gün iki defa Alaca'nın başını, ayaklarını bağlamanın hoş bir iş olmayacağı belliydi. Düşündüm, taşındım ve sonunda yine Sarı'ya baş vurdum.

— Sarı! diye bağırdım. Çabuk gel, oğlum!

Köpek emrime uyup ahıra girdi.

da elimi memesine değdirince, Alaca'nın

Annem telâşla sordu:

— Ne yaptığının farkında mısın, Travis? Köpekle inek hiç aynı ahırda kalabilir mi? Hele hele yavrusu olan bir inek. Alaca, Sarı'yı yavrusunu çalmaya gelmiş bir kurt sanıp saldırabilir.

Güldüm:

— Belki bu işi başaramam ama, istediğin şey üzerine bahse girerim ki Alaca, bundan böyle Sarı'ya saldırmayacak.

Gerçekten de köpek ahıra girince, inek gözlerini açtı, ama öylece durdu.

Köpeğe yeniden emrettim:

— Sarı! Burada otur ve gözlerini ondan ayırma!

Hayvan sanki ne istediğimi biliyormuş gibi, gidip ineğin karşısına oturdu.

Alaca, saldırmak şöyle dursun, korkudan âdeta titriyordu. İneğin arkasına

geçip iyice sağdım. Tekmelemedi, yalnız ellerim memesine değince vücudu biraz kasıldı, hepsi o kadar.

Annem şaşırmış, bize bakıyordu.

— Çok güzel bir buluş, dedi. Böyle bir haftaya kalmaz hayvan alışır.

Annemin hakkı vardı. Üç gün sonra bile hiç zorluk çekmeden Alaca'yı ahıra getirip rahatça sağabiliyorduk.

On beş gün sonra, ben Alaca'yı sağarken o sakin sakin yavrusunu yalıyordu. Bütün bu olup bitenlerden sonra yabancı bir atlı gelip de köpeği isteyince, dünya başıma yıkıldı sandım.

Bütün eşyasını yüklemeye başladı

SEKİZİNCİ BÖLÜM

DAMIN adı Bern Sandersen'di. Genç yakışıklı bir erkekti. Çok güzel doru bir kısrağa binmiş olduğu halde geldi ve kulübemizin önünde atından indi. Büyük bir nezaketle şapkasını çıkarıp annemi selâmladı. Kendini tanıttıktan sonra, bu yöreye yeni taşındığını, küçük bir sürüsü olduğunu ve bu meralarda otlattığını anlattı.

Adam tutacak parası olmadığından, yanında birkaç köpek getirmiş olduğunu

söyledi. Şimdi bu köpeklerden en iyisinin kaybolmuş olduğunu sözlerine ekledi. Komşu çiftlik sahiplerinden sormuş soruşturmuş, Bud Sırsi de köpeğin bizde olduğunu haber vermiş.

Annem üzgün bir sesle:

— İri, sarı bir köpek mi aradığınız? diye sordu.

— Evet, Bayan, dünyanın en ünlü hırsız köpeğidir. Yumurta yiyenlerin de şampiyonu! Kerata, gözden sürmeyi çeker de haberiniz olmaz. Ama şunu da söyleyeyim ki, dünyanın en sadık ve en iyi bekçilik yapan köpeğidir.

Annem bana döndü:

— Travis, Sarı'yı çağır!

Yerimden kıpırdamadım. Sanki donup kalmıştım. Öyle üzgün, öyle tasalıydım ki, ağzımı açacak halim yoktu.

Annem direnerek:

— Kalk oğul! Git de onu bul, getir! Arliss'le bir köşede oynuyor olmalı.

— Anne, diye kekeledim. Köpeksiz yapamayız. Onu...

— Travis! diye çınladı, annemin sesi.

Çok sertti. Yapılacak başka bir şey kalmamıştı. Koşarak kıyıya gittim. Gözlerim buğulandığı için önümü göremiyordum. Bud Sırsi'ye öyle kızmıştım ki, şu anda elime geçse, kafasını taşla ezebilirdim. Arliss'i görünce bağırdım:

— Çabuk, eve dön!

Kardeşim sesimin tonundan, korkacak bir şey olduğunu anlamıştı. Sesini de, dilini de çıkarmadı. Uslu uslu sudan fırlayıp arkamdan eve geldi. Annem ve yabancı Bay, Arliss'e tuhaf tuhaf baktılar. Bizim yumurcak elbiselerini giyeceğine, koltuğunun altına sıkıştırmıştı. Çırılçıplak

ortada dikiliyordu.

Yabancı Bay köpeğe çok bağlı olduğumuzu anlamıştı ya da benim yokluğumda annem bazı şeyler fısıldamıştı ki, adam gülerek anneme seslendi:

— Sayın Bayan. Eşiniz burada olmadığına göre, sizin ve çocuklarınızın bir koruyucuya ihtiyacınız olmalı. Kocanız dönene kadar köpeği sizde bırakabilirim.

Annem başını iki yana salladı:

— Teklifinize hayır demek zorundayım. Köpek sizindir. Zaman ilerledikçe ondan ayrılmamız daha güçleşecek. Onun için köpeğinizi şimdiden alın. Ben çocukları oyalamaya çalışırım.

Yabancı, ipi köpeğin boynuna geçirdi ve atına bindi.

Arliss, ancak onlar giderken durumun farkına vardı. İşte o zaman da kızılca kıyamet koptu. Kardeşim ilkönce işe

bağırma faslıyla başladı. Ama öyle acı, öyle korkunç bir biçimde bağırıyordu ki, duyanlar dünya yıkılıyor sanırdı. O kadarla yetinse neyse. Hepinizin bildiği gibi, yerden topladığı taşları yabancının üstüne yağdırmaya başladı. Bunlardan biri atın karnına rastladı. Hayvan kişneyerek şaha kalktı. Sarı da havlayarak ata saldırmaya başladı. Arliss gücünün yettiğince tabanları yağlamış, onları kovalıyordu. Zavallı anam, etekleri uça uça arkasından koşarken, bir yandan da taş atmaması için küçük oğluna yalvarıyordu.

Yabancı, atını sakinleştirip yanımıza döndü. Sarı'ya susmasını emretti ve gülerek bize yaklaştı.

Annemle ben, Arliss'i güç tutuyorduk. Yabancı Bay, halimizi görünce kahkahalarla gülmeye başladı. Adamın bu hali yumurcağı daha çok kızdırdı. İkimiz birlik-

te, kardeşimin kollarından yakalamış, havada tutuyor, böylece onun taş atmasını engelleyebiliyorduk.

Sandersen katıla katıla gülüyordu.

— Bırakın çocuğu canım. Artık taş atmayacak, dedi.

Ve hemen atından atladı. Yanımıza gelip Arliss'i kucağına aldı ve başını okşamaya başladı.

Hayret! Çocuk sesini kesmişti. Yabancı yeniden konuşmaya başladı:

— Bana bak, Arliss! Sen o hırsız köpeği ille de istiyor musun?

Adam, kardeşimi sevgiyle tutmuş, gözlerinin içine bakıyor, karşılık bekliyordu. Arliss de yabancının yüzüne dik dik bakıyor, ama ağzından söz çıkmıyordu.

Adam soruyu bir daha sordu:

— Söyle! Evet mi, hayır mı?

Bizim yumurcak başını hafifçe öne eğip isteğini anlattı.

— Öyleyse gel de, pazarlığa oturalım. Yalnız bir şartım var: O serseri hırsızı sana hediye edeceğim ama, sen de anneni kandırıp bana bir ziyafet çekeceksin. Demin söylediğim gibi, ben şuracıkta ineklerle, öküzlerle oturuyorum. Kendim pişirip kendim yediğimden çoğu zaman aç kalıyorum. Şimdi bile öyle açım ki, neredeyse midem sırtıma yapışacak.

Konuşmanın sonunu dinlemedim. Koşarak oradan uzaklaşmasaydım, kocaman yabancı bir delikanlının ağladığını görecektim.

Annem o gün çok zengin bir sofra hazırladı. Etlisiyle sütlüsüyle güzel bir sofra. Kavrulmuş karaca etinden tutun da, kızarmış pisi balığına varıncaya kadar, neler neler. Sincap etiyle pişmiş kuru fasulye. Tereyağı, bal, mısır unu karışımından hazırlanmış tatlı. Hepsinden de

patlayacak kadar yedim. Öyle yedim ki, bir ara gözlerim yuvalarından fırlayacakmış gibi kendimi rahatsız hissettim.

Bern Sandersen, benden en az üç kat fazla yemişti.

Bu iyi kalpli yabancı Bay, ince uzun bir adamdı. Aşağı yukarı babam yaşlarında vardı.

Yemekten sonra oturup hep beraber sohbet ederken, Arliss'e mısır koçanlarından oyuncak atlar yaparak küçüğü sevindirdi. Vakit hayli ilerledikten sonra anneme teşekkür etti. Bana da, atına su vermem için kaynağa kadar birlikte gelmemi söyledi. Yavaş yavaş onu izledim. Babamın gittiği gün de aynı şeyler olmuştu. Yabancının benimle yalnız konuşmak istediğini anlamıştım.

Suya yaklaşınca yeni dostumuz rahat su içebilmesi için atın ağzındaki gemi çı-

kardı. Sesini alçaltarak:

— Bak, oğlum. Telâşlanmasınlar diye annenin yanında söylemek istemedim. Ortalıkta kuduz salgını başgösterdi, dikkatli olmanı tavsiye ederim.

Tüylerim ürperdi. Kuduz hastalığı üzerine bir bilgim olmamakla birlikte, Bud Sırsi'nin anlattıkları beni korkutuyordu. Hani şu kudurarak ölen dayının hikâyesi!

İşte sadece onu düşünmek bile, kuduzun kötü bir hastalık olduğuna inanmam için yeterliydi.

Sessizce Bern Sanders'a baktım. O konuşmasına devam etti:

— Durup dururken üzülmen gereksiz. Ama şimdiye kadar iki kurt ve bir de tilki öldürmek zorunda kaldım. Komşularımızdan bir kadın, kedi yavrularını öldürmüş. Yavruların hastalığından emin olmadığı halde yine de öldürmüş. Sen de

bu işe çok dikkat etmelisin.

— İyi ama, hangisini öldürmem gerektiğini nasıl anlayacağım?

— İlk bakışta ayırt etmesi biraz zordur. Hayvan, ağzı köpürüp sersem sersem yürümeye başlayıncaya kadar hiç bir şey anlaşılmaz. Her ihtimale karşı böyle bir olay karşısında ne yapacağını bilmelisin.

Kediyi örnek alalım. Durup dururken yere tükürürse ya da üstüne saldırırsa, düşünmeden çek vur! Köpek için de böyle. O da sebepsiz ısırmak isteyecektir. Tilkiyi, yaban kedisini düşün. Bunların insanlardan kaçtığını bilirsin. Eğer kaçmayıp da saldıracak olurlarsa, düşünmeden ateş et. Isırdıktan sonra geç kalmış olursun.

Sandersen'ın sözleri kafamı altüst etti. Başım önde, ayakkabımın burnuyla yerdeki çakıl taşlarını oynatıyordum.

Sandersen devam etti:

— Korkmaya başladın, değil mi? Aile reisi görevini yüklendiğin için şimdilik bunları bilmen gerekiyor. Dikkat et, ne senin ne de kardeşinin, hayvanlarla pek fazla işiniz olmasın. Bunu yapabilecek misin?

Güçlükle tükrüğümü yuttum.

— Evet. Korkmam, yaparım.

Sandersen elini omzuma koydu. Babam da gittiği gün aynı şeyi yapmıştı.

— Aferin sana. Yetişkin, cesur bir insan ancak bu karşılığı verebilirdi.

Sandersen demir gibi parmaklarıyle bir de omzumu sıktı ve bir hamlede atına atlayıp uzaklaştı.

Kuduz hikâyelerinden öyle korkmuş, şaşırmıştım ki, ancak ertesi günü öğleden sonra, Sarı'yı hediye ettiği için teşekkür etmeyi unuttuğumu hatırladım.

DOKUZUNCU BÖLÜM

RKEK çocuklar iyice büyümeden, vahşî hayvanlardan pek farklı olmuyorlar.

Bugün herhangi bir şeyden çok korkarlar, ertesi gün de onu büsbütün unutuverirler.

Başkalarını bilmem ama, ben öyleyim. Sandersen'ın kuduz hakkında anlattıklarından çok korkmuştum. Hatta o gece uyuyamadım. Gözümün önüne hep kudurmuş köpekler, her gelene saldırıp ısıran

kuduz kurtlar geliyor, Arliss'le annemi ısırıyorlardı. Yatağımın içinde çırpınıp bağırmışım. Bilmem neden, başımıza türlü felâketler geleceğine inanıyordum.

Ertesi sabah günlük işlerime dalınca, her şeyi unuttum, kuduz salgını aklıma bile gelmedi.

O günlerde sığırlarımız çiftlikte sere serpe dolaşıyorlardı. Hayvanlarımıza hiç bir zaman, bir parçacık mısırdan başka yem veremezdik. Onlar çevreye yayılıp kendilerine yiyecek bulurlardı. Öyle ki, bütün sürü her zaman dışarıdaydı. Orada yerler, içerler ve yayılırlardı.

Dağ taş hayvanlarımızla doluydu. Yabanî çilek, erik, elma, ne bulurlarsa midelerine indirirlerdi.

Bazen yeni doğmuş bir buzağı bile sürünün aç gözlülüğüne kurban giderdi. Ama bu da anasının beceriksizliğinden ileri

gelirdi. Ara sıra yüksek otların içine saklanmış bir karaca yavrusunun da sığırların oburluğuna kurban gittiği görülmüştür.

Bir kıtlık yılında genç bir dananın, gölden balık avlayıp yediğini gözlerimle görmüştüm.

Kıtlık yıllarında ya da şiddetli kış günlerinde bizim hayvanlarımız da açlıktan ölmemek için et olsun, ot olsun, yaprak olsun midelerine indirirlerdi.

Babamın anlattığına bakılırsa, bu hayvanlar işe leş yemekle başlarlarmış. Sözgelişi, ölmüş bir ineğin ya da karacanın leşleriri yerlermiş.

Sonra da bu ziyafetlerini canlı hayvanları yiyerek sürdürürlermiş. Hatta, babam çocukluğunda aç bir boğanın saldırısına uğramış. Aileden yetişenler olmasaymış boğa onu parçalayıp yiyecekmiş.

Belki annem de bunun için, başıboş gezen sığırlardan korkardı. Benim de onların arasına girip dolaşmama hiç taraftar olmazdı. Fakat bizimkileri komşunun hayvanlarından ayırabilmemiz için onlara işaret koymamız gerekirdi. İşte annem, en çok bu işten korkar ve yalnız yapmamı asla istemezdi.

— Canım anneciğim, derdim. Ben yalnız sayılmam ki, nereye gitsem, Sarı yanımda. Hayvanları yola getirmek için ondan iyisini bulabileceğimi sanmam.

Annem de bir gün şu karşılığı verdi:

— Her çobanın bir köpeği olur, değil mi? Ama bu çoban küçük bir hata sonunda kurtlara yem olursa, dünyanın en cins köpeği bile onu parçalanmaktan kurtaramaz.

Annemi haklı buldum. Babam da, öküz ve ineklerle sürekli işi olanın her za-

man tehlike içinde bulunduğunu söylerdi.

Onlara dokunmazsanız mesele yok. Ama darda kalsınlar, nasıl kudurduklarını bir görün. Hele yavrularından birini ellerlerse, biraz sonra dördü beşi birleşip üstünüze saldırırlar. Vaktinde tedbir almazsanız, vay halinize.

Bir bakıma hayvanlar da haksız sayılmazlar. Kurtlar, ayılar ve benzeri bir sürü vahşî hayvan, karınlarını doyurmak için yeni doğmuş buzağıları yemezler mi? Ne yapsınlar onlar da kendilerini korumak için ellerinden geleni yapacaklar.

İnekler, boğalar ve buzağılarla uğraşmanın kolay iş olmadığını bildiğim halde ben bunları zevkle yapardım.

Genç buzağıları yakalayıp çabuk ve tehlikesiz bir biçimde işaretleyebilmek için çok güzel bir usul bulmuştum. Bern Sandersen'ın sözlerine inanmak gerekirse Sa-

rı bu iş için biçilmiş kaftandı.

Onlara ilk defa körfezin öbür yanında rastladık. Yedi inek ve on dört genç buzağı idiler. O çevredeki göllerden birine su içmeye gelmişlerdi. Beni görünce yokuş yukarı küçük bir tepeye kaçtılar.

Yüksek sesle köpeğime emrettim:

— Çabuk, şunların yolunu kes!

Az sonra söylediklerimin boşa gitmediğini anladım. Daha emirlerimi bitirmeden, zeki köpeğim ne yapacağını anlamıştı. Ok gibi fırlayıp danalardan birinin bacağına yapıştı.

Daha acı acı böğürdü. Bu sesi duyan öbür hayvanlar hemen geri döndüler ve hepsi birden Sarı'ya saldırmaya hazırlandılar.

Köpek, dananın bacağını bırakmamıştı. Bir an ayakları altında ezileceğinden korktum. Sarı, tehlikeyi sezince avını bıra-

kıp bana doğru koşmaya başladı. Ama o kadar yavaş koşuyordu ki, kovalayan hayvanlar neredeyse yakalayacaklar gibiydi. Derken, köpeğe yetişemeyeceklerini anlayınca, arkalarını birbirlerine yaklaştırıp bir halka meydana getirdiler. Halkanın ortasında da buzağıları sakladılar.

Şimdi herhangi bir saldırıya karşı koyacak durumda olduklarına inanmışlardı.

İnekler, ayılara ve başka yırtıcı hayvanlara karşı böyle savaşırlardı, kendilerini böyle savunurlardı. Bu durumda üstlerine saldıracak kadar aptal değildim. Zaten böyle bir şey de gerekmiyordu. Amacım onları istediğim yere yöneltmekti.

Sarı, karşılarına geçmiş, durmadan havlıyor, üstlerine atılacakmış gibi yapıp geri çekiliyordu. İçlerinden biri daha çok

dayanamayıp halkayı bozdu ve köpeğin üstüne atıldı. Tabiî, ötekiler de arkasından. Hepsi birden Sarı'nın üstüne çullandılar.

Köpek havlaması, inek böğürtüleri birbirine karıştı. Sarı koşar, onlar kovalar. Kendimi tutamayıp seslendim:

— Sarı! Getir onları!

Ben hemen fırlayıp yakındaki meşe ağacına tırmandım. Dallardan birine kuş gibi tünedim. Belime sardığım kalın ipi söktüm, ucuna bir ilmek atıp aşağı sarkıttım ve Sarı'ya, hayvanları benden yana sürmesini emrettim.

Köpek söylediğimi hemen yerine getirdi. İnekler ağacın çevresine halka biçiminde sıralandılar. Sarı da gidip önlerinde durdu. Kerata, yan gözle de bana bakıyordu. Az sonra buzağılardan biri tam altıma geldi. Ucu ilmekli ipi üstüne attım. İyice çekip sıktım ve bütün gücümle hay-

vanı yukarı çektim. Pek ağır değildi. Aşağıda korkunç sesler çıkmaya başlamıştı.

Cebimden keskin çakıyı çıkarıp işe koyuldum. İlkönce hayvanın sağ kulağına üçgen biçiminde bir delik deldim, sonra sol kulağını tutup azıcık ikiye böldüm. Bu bizim işaretimizdi. Yani bir tür patent.

Başka çiftlik sahiplerinin de kendilerine özgü işaretleri vardı. Bunlar ne bizimkilere ne de öbür komşuların işaretlerine benzerlerdi.

Herkes komşusunun işaretini tanır ve ona saygı gösterirdi. Hiç kimse, bir başkasının danasını ne keser ne de satmayı düşünürdü.

Kulak kesme işini, az önce anlatmıştım. Siz belki bunun kolay bir şey olduğunu düşünmüşsünüzdür. Ama yanıldığınızı önceden söyleyebilirim.

Her şeyden önce, bacaklarınızın ara-

sına sıkıştırdığınız dana öyle debelenip bağırır ki, duyanlar onun derisini yüzdüğünüzü sanabilir. Oysa hiç bir acı duymazlar.

Yavrunun da acı acı böğürmesi aşağıdakileri deli ediyordu. Ellerinden gelse ağaca tırmanacaklardı. Bu işlere alışık olduğumdan hiç önem vermiyordum. Ayağım kayıp kazara aşağıya düşeceğim aklıma bile gelmezdi. Korku deyince hep babamın şu sözlerini hatırlarım:

— Korku, insanların en tabiî duygusudur. Hatta en tabiî hakkı da diyebiliriz. Bunda utanacak hiç bir şey yoktur. Korku daha doğrusu bir beyin meselesidir. Kolunuzu hedefe doğru taş atmaya nasıl alıştırabilirseniz, korkudan da kendinizi öylece uzak tutabilirsiniz. Yani korkuyu telkinle yenmek gibi. Bu açıdan bakacak olursak, korkunun anlamsız bir duygu ol-

madığı ortaya çıkar. Sonuçta korku beni pek fazla rahatsız etmezdi, çünkü ben beynimi ona alıştırmıştım.

Doğrusunu isterseniz, bazen her şeyi unutarak müthiş bir korkuya kapılırım. Fakat böyle, buzağıları tutup işaretlerken değil.

Birinci hayvanın işi bitince onu yeniden aşağı indirdim. Sonra ötekilerini de birer birer yukarı çekip kulaklarını deldim ve kestim.

Ağaca tırmanışımdan bir saat sonra işim tamamlanmıştı. Şimdi büyükleri uzaklaştırmak gerekiyordu. Sarı bunu da becerdi.

ONUNCU BÖLÜM

UZAĞILAR ormanın içine dağıldılar. Onları yeniden toplayıp bir araya getirmenin ne kadar zor olduğunu umarım tahmin edebilirsiniz?

Kestiğim kulak parçalarını eve götürüp bir çubuğa geçirdim ve mısır ambarına sakladım.

Annem kulakları saydı. Tam kırk altı tane olmuştu. Bir gün tarlada çalışırken Bud Sırsi geldi. Biraz oradan buradan ko-

nuştuktan sonra, epeyce uzakta yeni bir sürü olduğunu, hayvan sayımı yapılırken onları da göz önünde tutmamın iyi olacağını tavsiye etti.

— Oradakiler de sizi bekliyorlar, dedi.

Bud Sırsi'nin tarif ettiği yere ben gitmiş değildim. Yalnız babamdan, orada yarasaların saklandığı bir mağara olduğunu duymuştum.

Ertesi sabah Sarı'yla yola çıktık. Neşeliydim, çünkü mısır tarlasında çalışmaktan nefret ediyordum. Bu işi birkaç gün geciktirmeyi bile kâr sayardım. Eğer danaları düşündüğümden daha çabuk toparlayabilirsem, yarasaların mağarasını da gezmeyi aklıma koymuştum.

Babam yarasaların, akşam üstleri mağaradan nasıl uçuştuklarını hep ballandıra ballandıra anlatırdı. Ben de her zaman

uzaklara, çok uzaklara gidip bilmediğim, tanımadığım yerleri görmeyi çok isterdim.

Şimdi gideceğim yer de onlardan biriydi. Sarp bir kayalığa geldim. Bu öyle yüksek bir yerdi ki, bazı kuşlar gelip yuva yapmışlardı ve yavrularını burada her türlü tehlikeden uzak büyütüyorlardı.

Az ötede at nalına benzeyen bir tepe gördüm. Ağaçların üstünde binlerce minik kuş yuva yapmıştı.

Aşağıda şırıl şırıl akan derede balıklar oynaşıyordu.

Buzağıları toplamak öyle uzun sürdü ki, yarasaları görmeye gidemedim.

Sarı, hayvanların izini su başında buldu. Sürüyü izleyerek ormana girdik. Elma ağaçlarında pıtrak gibi elmalar asılıydı. Bunlardan bazıları yenmiş, bazıları da yarı yenmiş olarak yerlere serilmişti. Durup elma ağaçlarını uzun uzun seyrettim. Bu

elmalar ineklerin, yabanî hindilerin, kartalların, hatta yaban kedilerinin bile beğendikleri bir besindi. Bütün saydığım hayvanlar ve daha başkaları gelip kızarmaya yüz tutan elmaları yer bitirirlerdi.

Köpeğimin ulur gibi havlaması sürüyü bulduğuna işaretti. Elmaların arasından sesin geldiği yöne koşarak gittim.

Bud Sırsi'nin söylediği sürüyü gördüm. On beş tane vardı. Ağızlarının kıyısındaki kırmızılıktan ve yerdeki çöplerden, sabaha kadar elma yedikleri açıkça anlaşılıyordu.

En yakın ağacı gözüme kestirdim. Ama bu, en az yarım kilometre kadar uzaktaydı. Sürüyü oraya kadar sürmek biraz zor olacaktı. Ne çare ki yakınlarda başka ağaç yoktu. Oraya doğru koşmaya başladım. Yaklaşınca önüme bir uçurum çıktı.

Gördüğüm ağaç, bir uçurumun öbür yanında bulunuyordu. İki yaka, küçük, tahta bir köprüyle birleşiyordu. Sürü de uçurumun dibinde, sellerin çökerttiği toprağın içinde saklanmaya çalışıyordu.

Bu durum karşısında Sarı, hayvanları yerlerinden çıkaramayacağa benziyordu. İneklerden biri köpeğe saldırır gibi yapıyor, Sarı çekilince, o da vazgeçip yerine geliyordu. Tepede durmuş, bu manzarayı seyrederken ne yapacağımı düşünüyordum. Birden hatırladım: Bulunduğum yer, ağaç dalının yerini tutabilirdi. Üstelik, isteseler bile bana kadar sıçrayamazlardı. Ne var ki, buzağıları bu kadar yükseğe çekmek biraz zor olacaktı. Belime doladığım ipi söktüm, gelip uçurumun en ucunda durdum. Hayvanlar çok aşağıda kalıyorlardı. Yüzükoyun uzanınca 'belki yetişebilirim' diye düşündüm ve yattım.

Yakaladığım buzağıyı yukarı çekip sonra yine aşağıya sarkıttım. İneklerden biri, yavrunun kanlı yaralarını yalamaya başladı. Hepsi birden deli gibi böğürüyorlardı.

Bekledim. Sanırım danalardan biri öne doğru gelmeye başlamıştı. Sanırım, diyorum. Çünkü az önce anlattığım gibi, aşağısı oyuk olduğundan, hayvanları pek iyi seçemiyordum. Onları daha iyi görebilmek için biraz daha sarktım. Tam kemendi fırlattığım an olanlar oldu. Üstüne uzandığım toprak parçası çöküverdi. Ben de toprakla birlikte azgın hayvanların üstüne düştüm. Şimdi pek iyi hatırlayamayacağım ama, sanırım düşerken korkunç bir çığlık atmıştım. Her şey o kadar anî oldu ki aşağıdaki hayvanlar bile şaşkınlıklarından durakladılar. Beni kesin bir ölümden kurtaran da onların şaşkınlığı

olmuştu.

Hayvanlar tepeden dökülen toprağın altında kalmışlardı. İnek miydi, yoksa boğa mı, bilemeyeceğim, birinin sırtına çarpıp yere düştüm. Hemen kendimi toparlayıp ayağa kalktım. Kaçmak istedim, ne yazık ki çok geç kalmıştım. Sağ dizimde müthiş bir acı hissettim. Sancı hızla bütün vücuduma yayıldı. İnledim, dengemi kaybedip yere yıkıldım. Boynuz darbelerine hedef olacağıma hiç şüphem kalmamıştı. Sarı bu defa da hayatımı kurtardı. Sevgili sadık köpeğim, hırlayarak öne doğru atıldı. Benimle ineklerin arasında durdu. Sarı durmadan hırlayıp sivri dişlerini gösteriyordu. Boynuz vuruşları onu daha da kudurtuyordu. Bana olacaklar, sonunda zavallı köpeğime oldu. Küçük boyuyla koskoca ineklere karşı koyup kaçmam için bana zaman bıraktı.

Ben de bu fırsattan yararlanmayı bildim. Zorlanarak ayağa kalktım ve tabanları yağlayıp koşmaya başladım. Elma ağaçlarının olduğu yere kadar gelmiştim ki, ayağım taşa takıldı ve düştüm. Olduğum yere yattım, solumaya başladım. Kulaklarım uğulduyor, başım dönüyordu. Pantolonumu yırtıp yarama bakmayı akıl ettim. Kan, bacaklarının yanlarından aşağı doğru akıp ayakkabıma doluyor ve bütün vücudum titriyordu. Aklımı başıma toplayıp kanı sildim. Dizimden aşağı doğru uzun, derin bir yara açılmıştı. Nedense şimdilik az acıyordu. Şiddetli ağrılar belki daha sonra başlayacaktı. Bacağım şişmeye de başlamıştı. Çakıyla gömleğimin etek kısmından uzunca bir parça kesip dizimi sardım. Burada yatmanın yararı yoktu. Çaresiz ayağa kalktım, yürümeye başlayınca, baktım ki eve gideceğime kaza

yerine yönelmişim.

İnanın ki neden böyle hareket ettiğimi ben de bilmiyorum. Hayatımı kurtaran Sarı'yı burada kaderiyle baş başa bırakıp gitmek utanç verici bir hareket olurdu. Köpeğimi, bıraktığım yerde, serilip yatmış buldum. Yaralıydı. Kendini çekip bir çukura kadar sürüklemişti. İnekler de uzaklaşmışlardı. Kayaların arasına toplanan kumun üzerinde ayak izlerine rastlanıyordu. Alçaklar, köpeği arkadan vurmuşlardı. Yanına diz çöküp çukurdan çıkması için yalvardım. Birçok tatlı sözler söyledim. Bana doğru sürünmeye çabaladı. Hatta biraz da yaklaşabildi. Zavallıcık, her hareket edişinde, inlemeye benzer acı sesler çıkarıyor, bütün vücudu sıtma tutmuş gibi titriyor ve her yanından kan akıyordu. O kadar sıkıntısının arasında kesik kuyruğunu sallamayı da unutmuyordu.

İçim bir hoş oldu. Kendimi daha fazla tutamayıp ağlamaya başladım. Köpeğimin en derin yarası karnındaydı. Bu çok derin ve uzun bir yaraydı. Bütün iç organları dışarı çıkmıştı. Daha fazla bakamadım. İçimden kaçıp uzaklaşmak geliyordu. Bu tüyler ürpertici görünüşe seyirci kalmak korkunç bir şeydi.

Buna rağmen kaçamadım. Gözlerimi yumup köpeğin başını okşadım. Pırtılaşmış kanı elime bulaşınca da ürperdim ve sessizce parmaklarımı geri çektim.

Hayır, Sarı'yı bırakıp kaçmayacaktım. Onu ölümle baş başa bırakıp uzaklaşmak, düpedüz kalleşlik olurdu. Aklıma annem geldi. Onu alıp buraya getirsem 'belki yararı dokunur' diye düşündüm. Gömleğimin koluyla göz yaşlarımı kuruttum. Ve ne yapacağımı düşünmeye başladım. Sırtımdan gömleğimi çıkarıp uzun uzun

parçalar kestim. Kollarımdan birini yırtıp hayvanın yarasına yapışan kumları temizledim. Sonra dikkatlice, dışarı çıkan organları içeri ittim. Yaranın iki kıyısını yanyana getirip kestiğim bezlerle iyice sardım. Sökülmemesi için de sıkıca bağladım. Zavallı köpeğim, bu işler bitene kadar sesini çıkarmadı. Fakat güneşin altında kalmaması için daha öteye itince inlemeye başladı. Kendisini bırakıp gideceğimi anlamıştı. Aklı sıra arkamdan gelebileceğini sanıyordu. Onun için çukurun ağzını kapatmalıydım. Bu öyle ağır bir kapak olmalıydı ki, hayvan onu itip dışarı çıkamasın. Büyücek bir kaya parçası işimi görebilirdi. Çevrede böyle bir şey aramaya başladım ve umduğumdan iyisini buldum. Kökünden devrilmiş bir fındık ağacının gövdesi az ötede akar suyun yanında duruyordu.

Gövde iyice ağırdı. Çekiştire çekiştire getirip çukurun ağzını kapattım. Güçlü bir hayvan zorlarsa başını kenarlardan çıkarabilirdi ama bugünlük Sarı'nın böyle bir şey yapmasına imkân yoktu.

Aralıktan köpeğe baktım, o da bana baktı. Zavallı gözlerindeki garip ifade beni yeniden ağlattı. Elimi ağaç gövdesinin yanındaki aralıktan içeri soktum ve yalamasını bekledim. Sonra tatlı, yumuşak bir sesle:

— Bekle, Sarı! Şimdi geleceğim. İnan ki hemen gelip seni kurtaracağım, dedim.

Ayağa kalkınca yaramın yeniden kanadığını fark ettim. Yorulup terlemiştim. Topallaya topallaya eve doğru koştum. Uzun süre köpeğin arkamdan ağladığını işitebildim. Bu kadar içli bir ağlama ömrümde duymamıştım.

ON BİRİNCİ BÖLÜM

OL BOYUNCA, bir daha Sarı'nın yanına dönebileceğimi hiç tahmin etmiyordum. Eve gelince kendimi yorgun hissettim. Ayakta duracak halim kalmamış, ateşim de yükselmişti. Fazla hareket etmiş olduğum için bacağım pek şiş değildi ama, bütün ayağım sancı içindeydi.

Annemin korkusunu sizlere tanımlamam imkânsız. Telâşlanmamasını, her şeyi olduğu gibi anlatacağını söyledim ve

dediğimi yaptım. Köpeğin yaralarının benimkinden çok daha ağır olduğunu ekledim. Annem söylediklerimin hiç birini dinlemiyordu.

— Şu bacağını temizlemeden bir yere gidemeyiz, dedi. Boynuz yarasını iyi bilirim, hiç ihmal etmeye gelmez. Bu tür yaralar, genellikle yılan sokmasından daha tehlikeli olur. Şimdi sen rahat dur da yapacağımı bileyim.

Direnmenin boşuna olduğunu anlamıştım, sesimi kestim.

Annem ılık suyla yarayı yıkadı ve üstüne terebantin döktü. İşte o zaman havalara sıçradım, avazım çıktığı kadar bağırdım ve oturduğum minderi yumrukladım. Bir an yarayı kızgın demirle dağlıyorlar gibi geldi bana. Yaralandığım zaman bile böyle bağırmamıştım. Arliss sesimden korkmuş, köşede ağlıyordu. Daha

sonra acım biraz hafifledi, kaslarım gevşedi.

Annem bembeyaz sargılarla yarayı sardı:

— Şimdi yat da biraz dinlen. Bir hafta yerinden kalkmak yok, dedi.

Şaşırmıştım. Ağzımdan tek sözcük çıkmadı. Dalgın dalgın annemin yüzüne bakıyordum. Sarı'yı yaralı olarak dağ başında yapayalnız bırakmak insanlık mıydı?

Yardımına gitmezsek kesinlikle ölürdü. Bir hafta yatmak, ha! İşte bu imkânsızdı.

Ayağa kalktım:

— Ben Sarı'ya gidiyorum. Ona geleceğimi vaat ettim. Ölürüm de sözümden dönmem, dedim ve dışarı çıktım.

Ben katırı getirene kadar, annem şapkasını giymiş, hazır bekliyordu. Onun da

şaşkın bir hali vardı. Merakla sordu:

— Köpeği nasıl getireceğiz?

— Katıra yükleriz, dedim. Ben binerim, onu da kucağıma alırım.

— Saçma. Köpek hem büyük, hem de oldukça ağırdır. Uzun zaman kucakta taşınmaz.

— Korkma, ana. Taşıyamazsam, biraz durur dinlenir, sonra yine yola çıkarız.

Annem uzaklara bakıp kendi kendine konuşur gibi mırıldanıyordu.

— Her yan kayalık, dağlık. Onun için arabayı da kullanamayız.

Biraz daha düşündü, sonra gülerek yüzüme baktı:

— Ama yapacağımı biliyorum, dedi. Git odaya, büyük inek derisini ve birkaç tane de yumuşak yastık getir.

— İnek derisi mi, diye hayretle sordum.

— Evet, inek derisini getir. Ve katırın arkasına bağla! Haydi, dediğimi yap! Gerisini de bana bırak. Sonra açıklarım.

Annemin ne yapmak istediğini anlayamamıştım. Söylediğini yerine getirdim. İnek derisini götürüp katırın üstüne sardım. Deri yumuşak değildi ve katırın üstüne yayınca hayvan irkildi, hatta korktu ve altından sıyrılıp kaçtı.

— Dur! diye bağırdım. Rahat dur hele!

Katır sözümü dinledi. Annem yastıklarla uzun ipi de katıra yükledikten sonra, beni ve Arliss'i üstüne bindirdi. Kendi de katırın yanı sıra yürümeye başladı.

Yolda, döne döne uçan akbabalara rastladık. Pırıl pırıl mavi gökyüzünde kara lekeleri andırıyorlardı. Bunlardan biri acayip sesler çıkararak üstümüzden, ta tepemizden uçtu. Görme ve koku alma

duyuları çok gelişmiş olan akbabaların, yiyeceklerini çok uzaktan fark ettiklerini, havada geniş daireler çizerek leşe doğru alçaldıklarını babamdan dinlemiştim. Bu uçuşun, Sarı için hazırlandığını düşündükçe tüylerim ürperiyordu. Katırın önünden yürüyen annem dönüp bana baktı. Bakışlarından, onun da benim gibi düşündüğünü anladım.

Sarı'nın yattığı yere gelmiştik. Sivri kayaların üstünden kara akbabaları gördük. Az zeki ve ürkek olduklarından, bizi görünce havalandılar. Yorulmadan saatlarca uçabilen bu yırtıcı kuşlar uçuşa geçmeden önce yerde epey sürünürlerdi.

Sarı'yı inler bulunca ölmediğine şükredip sevindim. İçimden bağırıp çağırmak, kahkahalarla gülmek geliyordu. Köpeğim, sevgili köpeğim ölmemiş, yaşıyordu.

Çukurdan içeri baktım. Sarı'nın göz-

leri kor gibi parlıyordu. Annemin yardımıyle kütüğü bir kenara ittim. Hayvan hırlayarak sivri dişlerini gösterdi. Demek, bizden önce akbabalar onu rahatsız etmişlerdi.

Elimi tam zamanında çektim ve sert sesle bağırdım:

— Sarı!.

Hemen tanıdı. Annemle birlikte, yaralı hayvanı arka üstü çevirdik ve incitmeden çukurdan çıkarıp otların üstüne koyduk.

Annem, benim sardığım sargıları çözdü. Uzaktan bizi seyreden Arliss yanımıza geldi ve köpeğe ne yapmak istediğimizi sordu. Annem bir an durakladı, gülümseyerek karşıda bir yeri gösterdi:

— Arliss! Şu ıslak kumlara kadar git ve yeşil bir kertenkele yakalayıp getir. Oradan geçerken çok görmüştüm. Haydi,

çabuk ol!

Ben şaşırdım, kardeşim de sevindi. Oysa annem, Arliss'e kertenkele avlamayı şiddetle yasaklamıştı. Şimdi de bulup getirmesini söylüyordu. Bizim yumurcağın yüzü güldü. Kısacık bacaklarının bütün gücüyle, gösterilen yöne koştu.

Annem yüzüme bakıp güldü. Ancak o zaman, Sarı'nın yaralarını göstermek istemediği için küçüğü uzaklaştırdığını anlayabildim.

Sargıları çözme işi tamamlanınca annem kolumu dürttü:

— Travis, git katırın kuyruğundan bir kıl kopar, bana getir. Ama koparırken yan dur ki, tekmeyi yemeyesin.

Annemin emrini yerine getirdim. Gerçekten de, kılı koparırken, hayvan ürküp arka arkaya çifte attı. Tabiî boşa gitti. Annem elbisesinin yakasından bir iğne

çıkarıp, kılı bu iğnenin gözünden geçirdi.

— Yaraları dikmek için en uygun iplik, atın kılıdır, dedi.

Ama neden en uygunu olduğunu anlatmadı. Ben de sormayı akıl etmedim.

Annem bana: «Sarı'nın organlarında kopuk ya da kesik bir şey gördün mü?» diye sordu. «Hayır,» dedim.

— İyi öyleyse, diye karşılık verdi. İşimiz kolaylaştı.

Köpeğin karnının dikilmesi uzun sürdü. Zavallı hayvanın, kaslarının gerilmesinden ve vücudunun titremesinden, çok acı çektiğini anladım. Yine de hiç ses çıkarmadı. Aksine, ön ayaklarını tutan ellerimi yaladı.

İşimiz bitmişti. Annem evden getirdiği temiz sargılarla hayvanı sararken Arlis rüzgâr gibi yanımıza geldi ve avcunda

sıkı sıkı tuttuğu kertenkeleyi anneme uzattı. O da teşekkür edip aldı ve çantasına sakladı. Sonra kardeşimin omzunu tutup konuşmaya başladı:

— Bak yavrum, şimdi hep birlikte bir oyun oynayacağız. Sözde Sarı hastalanmış da sen onu tedavi etmek için eve götürüyormuşsun.

İkinizi bir inek derisinin üstüne oturtup katırın arkasına bağlayacağım. Tıpkı Kızılderililer gibi. Bilirsin, değil mi?

Arliss çok sevindi.

Eşyaları toplayana kadar keratayı zor tuttum.

Annem deriyi katırın sırtından indirdi. Kıllı yanı toprağa gelecek şekilde yere koydu. Yumuşak yastıkları derinin üstüne dizdi. İkimiz birlikte, Sarı'yı yastıkların üstüne yerleştirdik. Sonra Arliss'e anlattı:

— Şimdi sen yastıkların üstüne otu-

racaksın. Sarı'yı da yanına alıp incitmeden tutacaksın. Dikkat! Köpekle oynamak, sırtına çekmek yasak! Sarı'nın sahiden hasta olduğunu ve çok iyi bakım istediğini anlaman gerek.

Arliss kulak kesilmiş, annemi dinliyordu. Gösterilen yere oturdu ve hiç kıpırdamadı. Köpeğin başını kucağına almış, öyle bekledi.

Katırın boynuna kalınca bir ip bağlamıştım ve ilmiği omuzlarına kadar gerilebilecek kadar bol bırakmıştım. Şimdi bu ipten halkanın iki yanına birer ip daha bağladım. Bu ipi katırın omuzlarının üstünden çekerek serbest uçları, inek derisine çakıyle açtığım deliklerden geçirdim ve bağlarken iki tarafın da eşit olmasına dikkat ettim. İpin, hayvanın arka tarafına değmemesi gerekir. Çünkü katırlar du-

yarlı yerlerine dokunan şeylerden hoşlanmazlar.

Her iş tamamlanmıştı. Annem seslendi:

— Travis! Sen de bin! Ben önden yürüyeceğim.

— Ben de yürüsem nasıl olur? dedim. Deri yolda sallandıkça katır huylanabilir ve tutması zorlaşır.

— Sen bin dedim, duymadın mı? O bacakla nasıl yürürmüşsün? Katır huylanacak olursa, gereğine bakarız.

Yola çıktık. Arliss'in keyfine diyecek yoktu. Rüyasında bile böylesine güzel bir oyun göremezdi.

Az sonra katırın yürürken yaptığı hareketlerden inek derisi sallandı. Hayvan ürküp kaçmak istedi. Neyse ki annem atik davranıp yuları çekti ve sert bir sesle bağırdı:

— Rahat dur! Yoksa vururum.

Ben de elimdeki sopayla iki kulağının arasındaki deriyi hafifçe okşadım... Katır eskiden beri benden korkardı. Hemen toparlandı ve aynı tempoyla yürümeye başladı. Yalnız arada bir başını çevirip taşıdığı şeyi anlamak ister gibi arkaya bakıyordu.

Arliss yol boyunca çok eğlendi. Yolculuk köpek için de pek zor olmadı. Sadece deri, bir taş ya da çukura gelip de sarsılınca, bizim yumurcağın kahkahası tutuyordu. Kendi şamatasından, köpeğin inlediğini bile fark etmiyordu. Birkaç defa Sarı'ya su vermek için durduk.

Annem şapkasını suyla doldurup köpeğe getirdi. Fakat hayvanın kalkıp içecek hali yoktu.

Annem şapkayı köpeğin ağzına yaklaştırdı, ben de hafifçe başını kaldırdım,

böylelikle suyu içebildi.

Eve geldiğimizde güneş çoktan batmıştı.

Katırın sırtından güçlükle inebildim. Bacağım kütük gibi şişmişti. Eve girmem için birkaç adım yürümem gerekiyordu. Adımımı atar atmaz kendimi kaybettim. Bayılmışım.

Bir daha boyumdan büyük işlere girişmemem için annem uzun bir konuşma yaptı. Ama dinleyen kim?

Sarı yaşıyordu ya, benden mutlu kimse yoktu.

Yıldızların ışığında köpeği seçebiliyordum. Hayvan yattığı yerden, Arliss'in elini yalıyordu.

Küçükse, çoktan uykuya dalmıştı.

ON İKİNCİ BÖLÜM

ÖPEK de ben de birkaç hafta çok acı çektik.

Ben yatağımda, o da postun üstünde gece gündüz inledik. Bacağım şişmiş, yağ tulumuna benzemişti. Sık sık ateşim yükseliyordu. Zavallı annem, çeşmeden taşıdığı sularla vücudumu yıkıyordu da biraz rahat ediyordum.

Dağlardan topladığı yararlı otları merhem yapıp yarama bağlardı. Sarı'ya da en az benim kadar ilgi gösterirdi. Ana-

cığım, geceden kalkıp hazırlanırdı. İşi pek çoktu. İnekler sağılacak, Arliss'e bakılacak, elbiselerimiz yıkanacak, odun kırılıp taşınacak, Allahın cezası katıra yem verilecek, daha neler neler, saymakla bitmez.

Bud Sırsi'nin tahmin ettiği kuraklık baş gösterdi. O yemyeşil otlar birkaç hafta içinde kavrulup kurumuştu. Öyle ki, katıra yiyecek bir şey kalmadı. O hınzır da çiti atlayıp bugüne kadar biçemediğim mısır tarlasına giriyor ve iyice karnını doyuruyordu.

Annem bu işe çok içerliyordu. Mısırımız olmazsa kışın aç kalacaktık.

Zavallı anacığım, tarlaya girip katırı kovalıyor, fakat oradan uzaklaşınca hayvan yine içeri dalıyordu.

Sonunda çaresiz kaldık. Annem, katırın sağ ayağına kalın bir ip bağladı, ipin

öbür ucunu da büyük bir ağacın gövdesine dolayıp sıkı sıkı düğümledi. Mısırlarımız böylece inatçı hayvanın oburluğundan kurtuldu. Katır bu işe çok sinirlenmişti. Hırsından zırladı durdu.

Gelelim Arliss'e: Onun yarardan çok zararı vardı. Zaten işe yarayacak yaşta olmadığını biliyorsunuz. Annem nereye gitse, o da ayağının altında dolaşır durur, kadının iş yapmasına engel olurdu. Baktı ki kendisiyle ilgilenen yok, bir de üstelik basardı feryadı.

Arliss annemin yakasını bıraktığı zaman beni üzerdi. Belki günde on defa gelir şu soruyu sorardı:

— Travis, yatakta ne yapıyorsun?

Ya da şikâyet edercesine:

— Kalk artık, benimle neden oynamıyorsun?

Arliss'in bu sorularından bıkmış, usanmıştım. Bir gün Bud Sırsi ve Elizabeth yine geldiler. Küçük bir köpek yavrusu getirmişlerdi.

İlkönce köpek yavrusundan haberim yoktu. Hatta Elizabeth'in gelişini bile bilmiyordum. Bud Sırsi'nin sesini, annemle konuşurken duydum. O sırada çok sancım olduğundan, dönüp kapıya bakmayı akıl edememiştim. Adamın gelişine kızdım. Bu işe annemin de canı sıkılmış olmalıydı.

Tembel Sırsi, ilk geldiği gün, kadınlara ve çocuklara yardımcı olmak için burada kaldığını söylemişti ama, bundan büyük kuyruklu bir yalan olamazdı doğrusu. Bud Sırsi denilen o boş gezenin boş kalfası, geveze yaratık, acaba bugüne kadar kime yardım etmişti ki? Kimin odununu kırmış, kime mısır toplamıştı?

Her gün kapılarda oturup tütün çiğ-

nemekten ve çiğnediği tütünü oraya buraya tükürmekten başka iş yapmazdı. Belki de şimdi bize mükellef bir sofra hazırlatıp başına kurulacaktı. Zavallı annem, başka işi yokmuş gibi bu pis herifi eğlendirecekti bir de.

Kapının önünde hafif bir ayak sesi duyuldu. Başımı o yana çevirdim: Gelen, Elizabeth'ti. Elleri arkasında, iri gözleriyle bana bakıyordu.

Yaklaştı, yaklaştı.

— Yaran ağır mı? diye sordu.

Yaram gerçekten ağırdı. Fakat durumumu bir kıza açıklamak istemediğim için yalan söyledim.

— Önemli değil, şimdi daha iyiyim.

— Yaranın bu kadar ağır olduğunu bilseydim birkaç gün önce de gelebilirdim.

Bu söze ne karşılık vereceğimi bilme-

diğim için sustum. Elizabeth konuşmasına devam etti.

— Sana küçük bir hediye getirdim.

O anda hediye düşünemeyecek kadar hastaydım. Fakat Elizabeth'e, 'ne gibi bir hediye?' diye sormazsam, kızı üzmüş olacaktım.

— Nasıl bir hediye?

— Bayan Prisini'nin köpeğinin yavrularından birini getirdim size.

Elizabeth arkasına sakladığı ellerini öne getirdi. Sağ avcunda küçük bir köpek yavrusu duruyordu.

Yavrunun tüylerinin üstünde mavi benekler vardı. Elizabeth hayvanı ense derisinden tutup havaya kaldırdı. Gözleri kapalıydı. Hiç bir hareket yapmadığı için onu ölü sandım.

— Anaları yedi tane yavruladı. En güzelini seçip sana getirdim.

Hayvanı hiç beğenmemiştim ama, Elizabeth'e belli etmemek için:

— Gerçekten de güzelmiş, dedim. Uzun süredir havada asılı duruyor da, zavallıcığın sesi bile çıkmadı.

Uzun zaman ensesinden asılı kaldığı halde ses çıkarmayan köpek yavrularının, büyüdüklerinde korkusuz ve soylu hayvan olduklarını, çoklarından dinlemiştim.

Babama göre de bir köpeğin cins oluşu, ağız tavanında kara bir çizgi olmasından anlaşılırmış.

Doğruyu söylemek gerekirse, şu anda it yavrusunun ağzındaki kara çizgi beni hiç ilgilendirmiyordu.

Şimdi tek isteğim, ağrılarının dinmesiydi.

Baştan savma bir karşılık verdim.

— Arliss de köpeği çok sevecek.

Kızın bir tuhaf bakışından onu kırdı-

ğımı fark ettim. Elizabeth yine de bir şey söylemedi. Yalnızca dik dik yüzüme baktı, bense utanıp gözlerimi yere indirdim.

Derken koşarak dışarı çıktı. Ve köpek yavrusunu kardeşime verdi.

İyi ama, bu kız benden ne istiyordu? İşte bacağım sarılı halde yatıyor, üstelik sancıdan da kıvranıyordum. Bunlar yetmiyormuş gibi, bir de şu pis köpek yavrusuna övgüler mi yağdırmalıydım?

Sanki benim köpeğim yoktu da eksiğimi küçük hanım düşünüyordu. İşte, Sarı'nın yaraları benden ağır olduğu halde, gün gün iyileşmekteydi. Elizabeth'in çirkin köpeğine ihtiyacım yoktu. İyi ki de Arliss'e verdi. Yumurcak, belki yavruyla oyuna dalar da annemi rahat bırakırdı.

İkinci bir köpek bize zararlı bile olabilirdi. Sözgelişi, Sarı'yla ben iyileştikten

sonra yine ormana gidecektik. Bu defa yavru köpek de gelmek isteyecekti. Çok minik olduğu için tabiî bizim kadar hızlı yürüyemeyecek, adımlarımıza yetişemeyecekti.

O gün hep Elizabeth'in yaptığı budalaca harekete kızdım durdum. Evde koca bir köpek olduğunu bile bile, sen git mini mini, işe yaramaz bir yavruyu al gel. Bu bizimle bal gibi alay etmek demekti. Düşüncelerimi kendisine söyleyecek fırsat aradım, ne yazık ki bulamadım.

Dedesi konuşacaklarını bitirip tütününü tükürene kadar, Elizabeth hep Arliss'le köpek yavrusunun yanında kaldı. Sonra dede torun kapının önünden geçtiler. Her halde Bud Sırsi'nin, atını bağladığı yere gidiyorlardı. Elizabeth kulübeden içeri baktı, beni görünce başını çevirip yürüdü.

Nedense artık kızgınlığım geçmişti. Pişmanlık içimi kurt gibi kemiriyordu. Bir ara çağırıp konuşmak istedim. Dargın gitmesini istemiyordum.

Kendi kendime, barışmak için bir çare düşünürken, dedesinin anneme seslendiğini duydum.

— Anlıyorum, Sayın Bayan. Çok güç bir durumdasınız. Kocanız sılada, oğlunuz yatakta. Bunların hepsinden biraz da ben sorumluyum. Düşündüm, taşındım ve Elizabeth'i size yardımcı bırakmaya karar verdim.

Annem şaşırmıştı.

— Ne gereği var, canım. Üzüntünüz yersiz. Biz işlerimizi kendimiz yaparız.

— Olmaz efendim, olmaz. İzin verirseniz, Elizabeth size hizmet etmekle onur duyacak.

Annem yeniden geri çevirdi. Fakat Bud Sırsi'ye söz anlatamadı. Adam Elizabeth'e uslu durmasını, evde nasıl iş görüyorsa, burada da anneme yardım etmesini sıkı sıkı tembih edip gitti.

ON ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BEN aksi kanıdaydım. Yani Elizabeth işe yaramak, yardım etmek şöyle dursun, belki de annemin başına püsküllü belâ olacaktı.

İkimiz de yanılmışız. Kız gerçekten dedesinin söylediği gibi bize iyi bir yardımcı oldu. Çeşmeden kova kova su taşıyor, tavukları yemliyor, ormandan odun kırıp getiriyor, mısır unundan yoğurulmuş ekmeği de pişirebiliyordu. Aynı zamanda

bulaşıkları çabucak yıkayıp Arliss'in yüzünü gözünü silerek yatırıyordu. Yaramın merhemini bile değiştirdiği oluyordu.

Elizabeth'i, herhangi bir şey söylemek için aramak gerekmezdi. Her yerde, her zaman yardım etmeye hazırdı. Kısaca, Elizabeth benden çalışkan, benden uyanık ve benden de iyimserdi.

Ben mısır tarlasında çalışmaktan nefret ederim, oysa kız bu işi zevkle yapıyordu. Mısır toplamak onu rahatsız etmiyordu. Aksine, Elizabeth, Arliss ve annem, birlikte mısır toplamaya giderlerken, belli ki çok zevkli bir gün geçiriyorlardı. Kaç sefer, araba dolusu mısırla güle oynaya kulübemin önünden geçtiklerini gözlerimle gördüm. Öyle neşeli bir yürüyüşleri vardı ki, ben bile bu işe keyiflenmiştim.

Elizabeth gibi küçük bir kızın gelip de bütün bu işlerin altından kalkabilmesi,

zamanla gururumu incitti.

Daha onlar mısır işini bitirmeden başımıza yeni bir dert açılmıştı. İlk belirtiler Alaca'da görüldü. Bir akşam sağılma saatında evde yoktu. Annem o gün tarladan çok geç dönmüştü. Ortalık kararmış olduğundan ineğimizi arayamadık. Ertesi sabah kendiliğinden geldi. Daha doğrusu geldi ve gitti.

Onun gelişini önce ben duydum. Yavrusunu kaybeden ya da memeleri sütle dolan her inek nasıl böğürürse, o da öyle böğürüyordu.

Sesinden tanıdım.

Yavru da anasının sesini tanımıştı. Buzağı dün bütün gece aç, anasını beklemişti. Ahırda dinlenmeden gezinip duruyordu. Belli ki çok açtı ve beklemeye sabrı yoktu.

Anneme seslendim:

— Anne!.. Şu deli Alaca'yı buzağının yanına götür de hayvan karnını doyursun. Geldiğini duydum. Yavru içeride tepinip duruyor.

Annem kızmıştı.

— Aptal yaratık, diye bağırdı. Bütün gece ortaya çıkmadı da yavruyu aç bıraktı.

Sonra kapıya çıkıp Alaca'yı çağırdı. Buna karşılık ineğin azgın boğalar gibi böğürdüğünü, annemin de onu azarladığını duydum.

Az sonra kadıncağız telâşla Elizabeth'i alıp içeri girdi.

Kapıyı kaparken, üzgün bir sesle:

— Alaca üstüme saldırdı, dedi. Sanki hiç tanımadığı, görmediği biriyle karşılaşmış gibi saldırdı.

Sonra kapıyı aralayıp dışarıyı gözle-

di. Ahırdan yana bakıyordu.

— Şuna bak! Yavrusuna bile ilgi göstermeden gidiyor!

— Tatlı üzüm yemiş olmasın?

Bizde öteki yabanî üzüm yoncalarından da vardı. Onların meyvesinden, hatta yapraklarından yiyen hayvanlar sarhoş olurlar. Eğer çok da yerseler, zehirlenip ölebilirler.

Zehirlenen hayvan bir süre kör gibi orada burada dolaşır durur. Bazen iyileşir, bazen de ölüp gider.

Yatağımda oturmuş, Alaca'nın sesini dinliyordum.

Acı acı böğürüyordu. Sonunda yavrusunu aç bırakıp ormana doğru uzaklaştı. Bu mevsimde o kadar üzümü nereden bulmuştu.

— Anne, dedim. Alaca, üzüm yemiş olamaz. Yoncalar çoktan kurudu.

Silahı elinde yavaş yavaş geyiğe sokuldu

— Biliyorum, yavrum. Onun için de çok üzülüyorum.

Birdenbire, Bud Sanders'ın sözlerini hatırladım.

— Anne! İnekler de kudurur mu? diye sordum.

Elizabeth irkildi. Korkmuş gibi gözlerini açtı.

Annem sakin sakin:

— Bilmem ki yavrum, dedi. Kuduz köpek çok gördüm. İnekler için hiç bir şey söyleyemem.

Aradan birkaç gün geçti. Sarı da, ben de çabuk çabuk iyileşiyorduk.

Derken, bütün bir gün ve bir gece, Alaca acı acı böğürerek evin önünde dolaştı. Zavallı hayvan..

Günde iki defa evin yakınlarına kadar sokuluyor, sonra öyle uzaklara gidiyor ki, sesi bile işitilmez oluyordu. Yürür-

ken başı öne eğikti. Günler geçtikçe Alaca'nın yürüyüşü ağırlaştı. Sesi de eskisi gibi gür çıkmıyordu.

Bu arada boğa da geldi. Onun durumu ineğimizden daha kötüydü. Geldiği sırada evin önünde oturmuş dinleniyordum. Sarı da yanıma uzanmış, uyuyordu. Annem yemek pişirmek için mutfağa gitmişti. Elizabeth'le Arliss deniz kıyısında köpek yavrusuyle oynuyorlardı.

Uzaktan onları görebiliyordum. Koşup çekirge tutuyorlar, onları oltanın iğnesine yem niyetine takıp balık tutmak için denize atıyorlardı.

Tam o sırada bir boğa böğürerek, dili dışarı sarkmış halde, ağaçların arasından çıktı. Tanıdım. Bu, Çongo'nun arabaya bindirip yokuş aşağı yuvarladığı boğaydı. Başını öne eğmiş, sallana sallana güçlükle yürüyebiliyordu. Gözleri de pek iyi gör-

müyor olmalı ki, önünde dikilen koca ağaca çarpıp devrildi.

Yine bin güçlükle ayağa kalktı ve suya yöneldi.

Sarı yattığı yerde kulaklarını dikti.

Oysa, demin boğa böğürürken oralı olmamıştı. Her halde boğanın rüzgârla gelen kokusunu almıştı. Yaralandığından bu yana, ilk defa ayağa kalktı.

Havlayarak boğaya doğru gidişi içler acısıydı. Dişlerini gösterip hırlıyordu. Boynunun ve omuzlarının tüyleri dikilmişti. Ancak, boğayı görünce tehlikeyi birden iyi anladı. Biz hep Alaca'yı iyileşip ve döner sanmıştık. Elizabeth'le annem, zavallı buzağıyı açlıktan kurtarmak için başka bir ineğin sütüyle besliyorlardı. Şimdi her şey ortaya çıkmıştı. Alaca da boğa da iyileşmeyeceklerdi. Evet, ikisi de kuduz hastalığına tutulmuşlardı.

Sarı, boğadan kuduzun kokusunu almıştı. Ve onun için de tehlikeyi hemen sezip dikilivermişti. Elizabeth'le Arliss aklıma geldiler. Anneme seslendim.

— Anne! Çabuk silâhımı getir!

Annem koşarak geldi.

— Ne var, ne oldu, Travis?

Güçlükle karşılık verebildim.

— Boğa kudurmuş. Arliss'le Elizabeth'e doğru gidiyor.

Annem gösterdiğim yöne bakarak haykırdı:

— Aman, Tanrım!.

Zavallı anacığım, silâhı getireceğine, çocuklara doğru koşmaya başladı. Kadıncağız hem koşuyor, hem de yakın bir ağaca tırmanıp boğanın yolundan çekilmeleri için çocuklara bağırıyordu.

Arkasından seslendim. Beni dinlemedi. Kim bilir, belki sesimi bile duymadı.

Fakat boğa, annemin bağrışını duymuş olacak ki, yolunu değiştirip annemin üstüne yürümek istedi. Ama beceremedi, düştü. Güçlükle ayağa kalktı, bir iki adım daha attı ve yere yuvarlandı. Acı acı böğürüyordu.

Daha fazla bekleyemedim. İçeri girip silâhımı aldım. Yerde yatan boğanın iki gözünün tam ortasına ateş ettim.

ON DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BOĞANIN leşini evimizin yakınında bırakmak imkânsızdı. Birkaç gün sonra kokmaya başlayacak ve hepimizi evden kaçıracak kadar rahatsız edecekti. Hadi, kokuya dayandık diyelim. Leş, kaynağa çok yakındı. Annem suyun kirlenmesinden korkuyordu.

— Boğanın cansız bedenini, olabildiğince evden uzaklaştırıp yakalım, dedi annem.

Şaşırdım. Yanlış duymuş olmamak için sordum.

— Yakalım mı, dedin?

— Evet.

— Yakmanın ne gereği var? Ormana götürüp bırakalım. Yırtıcı kuşlar, vahşî hayvanlar gelip yerler.

— Hayır, oğlum. Dediğin gibi yapacak olursak, kuduz salgını artar.

Bunu söyledikten sonra, annem katırı getirmeye gitti. Elizabeth de içeriden kalın bir ip koşturdu. Bir ucunu boğanın boynuzuna bağladı.

Annem, o sırada katırı getirdi. Hayvan, yerde yatan koca leşi görünce biraz ürktü. Birlikte ava gittiğimiz için kan kokusuna alışıktı ama, boğanın iri gövdesi onu şaşırtmıştı. Ya da katır, hayvanın hastalığını sezdiği için huylanıyordu. Zar

zor katırı leşe yaklaştırdık. Annem ipin öbür ucunu çabucak yulara bağladı.

Sonra... Evet sonra, boğanın ağırlığı bizimkinden çok geldi ve katır yükü çekemedi. Bir daha, bir daha denedim, sonuç değişmedi.

Artık boğayı uzaklaştıramayacağıma inanmıştım. Dönüp anneme baktım, o da başını salladı.

— Burada yakmaktan başka çare kalmadı, dedi.

— İyi ama, anacığım. Kuru dal toplamak için ta nereye gideceğiz?

Uzun zamandır bu evde oturduğumuzdan, çevrede yakılacak odun kalmamıştı. Annemle Elizabeth ormana gidip kuru dallar getirdiler. Bunları boğanın leşinin üstüne koyduk ve tutuşturduk.

Alevler çabucak yükseldi. Sıcaklıkla birlikte yanan kıl ve deri kokusu ortalığa

yayıldı. Fena halde midem bulanmıştı.

Ömrümde böyle büyük yangın görmemiştim. Bu ateşle bir değil, üç boğanın kül olması işten bile değildi. Daha sonra düşüncemde yanıldığımı anladım. Alevler küçülüp sönünce, boğanın yarısının bile yanmadığını gördüm. Tanrı tanığım olsun, iki gün iki gece durmadan ateşi tazeledik de ancak yakıp bitirebildik. Annemle Elizabeth durmadan odun taşıdılar. Ben de o pis, iç bulandırıcı kokuların içinde ateşe durmadan odun attım. Geceleri de gözüme uyku girmedi. Yanık et kokusu her yana yayıldığından uzak yakın ne kadar kurt, çakal varsa uluyarak bekleşiyorlardı. Tabiî eti tadamadıkları için de birbirleriyle dövüşüyorlardı. Vahşî hayvanlar ateşten korktukları için yanaşamadılar ama, uzaktan uzağa uluyup durdular.

Ben de bütün gece uyanık kaldım.

Ağaçların arasından kurtların pırıl pırıl parlayan gözlerini seyrederek bekledim. Zavallı Alaca'nın bağırışları hâlâ kulaklarımda çınlıyordu.

Bud Sırsi'nin dayısı aklıma geldikçe tüylerim ürperiyor, başım zonkluyordu. Babamın bir an önce dönmesini dört gözle bekliyordum.

Boğanın yakılışı bitince, aynı şeyi bizim Alaca'ya da yapmamız gerektiğini anneme söyledim. Anacığım yorgunluktan halsiz düşmüştü. İnanın ki bu yaşıma kadar annemi böyle perişan, böyle yorgun görmemiştim. İneğimizin biri hastalanmıştı ama, ötekilerin de bu pis, korkunç hastalığa tutulmayacağını nereden bilebilirdik. Eminim ki annem de benim gibi düşünüyordu. Onun için hemen yanına gittim ve üzülmemesini söyledim.

— Korkma, anneciğim, ben onu da vururum, dedim. Onu ormana kadar izler, orada öldürürüm ki yakması kolay olsun.

— Bacağın nasıl?

— İyileşiyor. Hem yürümek, hareket etmek de iyi geldi.

— Sen bilirsin. Yalnız dikkat et! Bu işi düzlük bir yerde yap ki yakarken ormanı tutuşturmayalım.

— Olur anne.

Bekledim, Alaca yine kapımızdan geçti. Silâhımı alarak arkasına düştüm. Çok dikkatli izliyordum. Zavallının öyle acıklı, öyle hasta bir görünüşü vardı ki, bakmak içimden gelmiyordu. İnek değil de sanki canlı bir iskeletti. Yürürken her an devrilip düşecekmiş gibi sallanıyordu. Yol boyu belki on defa düştü. Hatta bir seferinde son düşüşü sandım. Yine dört ayağının üstüne kalkıp sarsak sarsak, koca

dili dışarıda yürüyor, acı acı böğürmesi kulakları tırmalıyordu.

'Bir düzlüğe gelsin' diye arkasından yürüdüm. Onu istediğim yöne çeviremezdim. Böylece, evimizden bir kilometre kadar uzaklaştırmıştım. İnek, kumlu bir alana gelince orayı bu işe elverişli buldum. Koşa koşa Alaca'nın önüne geçip yol kıyısındaki çalının arkasına gizlendim. Gizlendim diyorum, çünkü uluorta, hayvanın önüne çıkmaya cesaretim yoktu. Eminim ki o kör ve hasta haliyle bile beni görüp tanıyabilirdi. Bekledim, düzlüğün tam ortasına gelince ateş ettim. Olduğu yere yığıldı kaldı. En sevdiğim ineği ellerimle öldürmüştüm. Eve dönerken yorgunluğumu fark ettim. Bacağım zonkluyor, vücudumdan buz gibi bir ter boşanıyordu. Annem yüzüme bakıp hemen yatağa girmemi söyledi. Ve sözlerine şöyle devam etti:

— Biz ineği yakmaya gidiyoruz. Sen evde dinlen. Bak, bacağın yine şişmeye başladı.

Karşılık vermedim. Öyle yorulmuştum ki, isteseler de birlikte gidemezdim. Arliss'i de yanımda bırakmalarını istedim. Annemle Elizabeth büyük bir mangal ateş alarak uzaklaştılar.

Onlar gidince Sarı ayaklandı. Bir süre arkalarından baktı ve sonra topallayarak arkalarına düştü. Köpek bütünüyle iyileşmemişti. Zayıf ve güçsüzdü. Bilmem neden, onu geri çağıramadım. Olaylar, köpeği yanımda alıkoymamakla yerinde bir iş yaptığımı gösterdi.

Şimdi bile, o günkü olayları hatırladıkça, ileriyi görmenin ne kadar önemli olduğunu düşünürüm.

Bunu demekle, ben ileriyi gördüğüm için Sarı'yı yolladım demek istemi-

yorum. Bu sadece bir rastlantıydı. Eğer böyle bir tehlike sezmiş olsaydım, değil köpeği, annemi de Elizabeth'i de oraya göndermezdim. Arliss evdeydi. O yüzden, pek uyuyup dinleneceğime inanmıyordum. Buna rağmen, öyle derin uyumuşum ki, akşam üzeri uyandığımda Arliss'i bunca zaman yalnız bıraktığım için üzüldüm. Çevreme bakındım. Küçük ortada yoktu. Deli gibi fırlayıp kapıya çıktım. Gördüğüm manzara içime su serpti. Arliss köpek yavrusuyle şakalaşıyordu. Kendi kendilerine bir oyun icat etmişler, alt alta, üst üste yuvarlanıyorlardı. Kardeşim elinde bir ip le koşarak evin çevresinde dönüyor, ipin öbür ucu yerde sürünürken köpek yavrusu ince sesiyle havlayarak onu kovalıyordu. Bazen ipin ucunu ağzına alıp kemiriyordu. Bu kovalamaca sırasında minik köpeğin ayağı kayar gibi olunca tepetaklak yere

yuvarlanıyordu. İşte Arliss o zaman kahkahalarla gülüyordu.

Annemle Elizabeth gecikmişlerdi. Buna canım sıkıldı.

Oyalanmak için kovayı alıp su doldurmaya gittim. Yolda hep, babamın dönüşünde getireceği kısrağı düşünüp seviniyordum.

Şu kuduz olayı ortaya çıkmamış olsaydı, her şey yolunda gidecekti. Bu işte de bana düşen görevi yapmıştım. Uğursuz hastalığın, öbür hayvanlarımıza da bulaşmayacağını bilsem içim rahat edecekti.

ON BEŞİNCİ BÖLÜM

ARANLIK basınca iyiden iyiye telâşlandım. Arliss olmasaydı, gidip bir araştırma yapacaktım. Bu yumurcağı da birlikte götüremezdim ki. Bekledim. Kardeşimin yemek saatı geldiğinden huysuzlanıp duruyordu. Üstelik uykusu da vardı. Köpeği de Arliss'i de mutfağa çağırdım, yere oturttum, sütün içine mısır ekmeği doğrayıp önlerine koydum. Biraz sonra baktım ki, ikisi de bir çanaktan atıştırı-

yorlardı. Dayak yiyeceğini bile bile, fırsat buldukça aynı suçu işlerdi yumurcak. Üzüntülü olduğumdan, azarlamadım bile.

Arliss'i de köpeği de yatırıp yola çıkmayı düşünüyordum. Kulağıma sesler geldi. Acayip, korkunç sesler. Kavgaya tutuşmuş köpek seslerini andıran hırıltılar çoğalmıştı. Dışarı çıktım. Hemen Sarı'nın sesini tanıdım.

Büyük bir tehlike karşısında hep böyle havlardı. Ürperdiğimi hissettim, yere çakılmış gibi dondum, kaldım. Ne yapmam gerektiğini kestiremiyordum. Daha sonra annemin korkulu sesi kulağıma geldi:

— Travis, yavrum! diye bağırıyordu. Çabuk silâhını al da dışarı çık! Işık almayı da unutma!

Önce şaşaladım, sonra toparlanıp anneme seslendim.

— Korkmayın, şimdi geliyorum.

Bunu dememle, silâhı asılı olduğu çividen indirmek için içeri girmem bir oldu. İlkin ne tür bir aydınlatma aracı alacağımı kestiremedim. Sonra annemin sonbaharda topladığı keven otları aklıma geldi. Koşup bunlardan bir kucak dolusunu kapının önüne yığdım. Dikenleri ellerime batmıştı. Yine eve girip ocaktan ateş alarak otları tutuşturdum. Daha çabuk alevlenmesi için şapkamı çıkarıp yelpaze gibi salladım.

Alevler yükselmeye başlayınca, ortalığa hafif kızıl bir aydınlık yayıldı. Ve gördüğüm manzara beni iliklerime kadar ürpertti. Sarı, kendi boyunda vahşî bir hayvanla dövüşüyordu.

Annemin sesi bir daha duyuldu:

— Dikkat, Travis! Kuduz bir kurtla karşı karşıyasın.

Kalbimin çarpıntısı durmuştu. Kurt-

ların ne olduğunu bilirdim. Onlar, korkmadan, koca atlara bile saldırırlardı.

Silâhı omzuma dayadım. Ateş etmeden önce anneme seslendim:

— Çabuk eve girin. Yanlışlıkla sizi vurabilirim.

Onlar eve girdiği halde tetiğe dokunmak işime gelmemişti. 'Ya kurşun Sarı'ya isabet ederse?' diye epeyce düşündüm.

Kurtla köpek birbirlerine sarılmış, yerde boğuşuyorlardı. Bir ara kurt, köpeğin üstüne çullanıp dişlerini Sarı'nın etine geçirdi. Zavallı köpeğim, daha tam iyileşemeden bir daha yaralanmıştı. Yaradana sığınıp tetiğe dokundum. Sesler kesildi. Kanlar içinde yerde yatan hayvanların yanına gittim.

Bir an Sarı'yı da öldürdüğümü sanarak deliye döndüm. Eğilip dikkatlice baktım. Köpek, iniltiyi andıran bir ses çıkar-

dı ve elimi yaladı. Kesik kuyruğunu da sallıyordu.

Sevinçten ağlamaya başladım. Oracığa, köpeğimin yanıbaşına çöküverdim. Titriyordum.

Annem de yanıma geldi ve olayı anlattı:

Onlar Alaca'nın leşini ateşe verene kadar karanlık basmış. Yanlarında su götürmeyi unuttuklarından, susuzluklarını gidermek için yüzükoyun uzanıp dereden su içmek istemişler. Tam dudaklarını akar suya değdirirken Kurt arkalarından çıkıvermiş. Annem yerden bulduğu kuru bir dalı kamçı gibi kullanarak bir süre Elizabeth'i ve kendini savunmuş. Bereket, Sarı yetişip kurtun üstüne atılmış da bizimkiler parçalanmaktan kurtulmuşlar.

Annem başını sallayarak:

— Hasta olmayan bir kurt hiç bir

zaman böyle hareket etmez, dedi.

— Hakkın var, anneciğim. İyi ki köpek yanınızdaydı, dedim ve titredim.

Sarı olmasa annemle Elizabeth'in hali nice olurdu?

Annem ilkönce bu söze karşılık vermedi. Sonra yavaş yavaş konuşmaya başladı.

— Bak oğlum, dedi. Sarı'nın yanımızda oluşu bizim için çok iyi oldu, ama kendisi için aynı şeyi söyleyemem.

— Ne demek istiyorsun, anne? Köpeğin bir şeyciği yok. Bak, nasıl eve doğru gidiyor!

Birden annemin ne demek istediğini anladım! Ve dondum kaldım.

— Anneciğim, canım anneciğim, diye inledim. Sarı sizin hayatınızı kurtardı. Benim ve kardeşiminkini de kurtarmıştı. Nasıl olur da ben onu...

— Biliyorum Travis, bu çok zor bir görevdir. Yalnız, kuduz bir kurt tarafından ısırıldığını göz önünde tutacak olursan, sen de bana hak verirsin.

Kapana kıstırılmış fare gibi şaşırmıştım. Bir şey söylemiş olmak için:

— Anneciğim, daha kesin bir şey bilmiyoruz. İstersen köpeği bir yere bağlayıp sonucu bekleyelim. Daha iyi olmaz mı?

Annem daha fazla kendini tutamadı. Başını omzuma dayayıp hıçkıra hıçkıra ağlamaya başladı. Biraz kendine geldikten sonra da ekledi:

— Dinle yavrum, böyle bir tehlikeyi göze alamayız. Sıra bana, sana, Arliss'e, Elizabeth'e de gelebilir.

Eğer onu vuramayacaksan, ver silâhı, ben öldüreyim. Başka çıkar yol göremiyorum.

Evet, annemin hakkı vardı. Sarı bu

hastalıktan kurtulamayacağına göre, onu, işkence çektirmeden öldürmem gerekiyordu.

Bu karara varınca sanki bütün duygularım yok oldu. Âdeta uyuştu. Karar vermiştim bir defa. Tüfeği doldurdum ve Sarı tam eve girerken kafasına nişan alıp tetiği çektim.

ON ALTINCI BÖLÜM

ÜNLER geçti, ben hâlâ kendime gelemiyordum. İştahım yoktu. Geceleri uyuyamıyordum, ağlamak istediğim halde gözümden bir damla yaş bile inmiyordu. İçim acıyla burkuluyor, adını bilmediğim bir ateşle yanıyordu. Öyle bir acıydı ki, ömrümde böylesini duymamıştım. Zavallı köpeğim, bir an bile aklımdan çıkmıyordu. O fedakâr, soylu hayvan hepimizin hayatını kurtarmıştı. Bense buna karşılık, onu

elimle öldürmüştüm.

Annem beni avutmak için çok konuştu, çok öğüt verdi. Ama bir türlü söz anlatamadı. Elizabeth aslında ürkek bir kız olduğu için fazla konuşmadı. Sadece Sarı'nın yerine yeni bir köpek geldiğini tatlı bir dille anlattı. Ama üzüntümü hiç bir şey hafifletemiyordu.

Bir gün hava bulutlandı ve yağmur başladı. Bütün gün durmadan yağdı. Bu yağmur 'belki kuduz salgınının önüne geçebilir,' diye düşündüm. Ve düşündüğüm gibi de oldu. Kısa zamanda hastalık ortadan kalktı.

Yağmurun ertesi günü babam da döndü.

Atına binmiş, çamurlu yolda güçlükle ilerliyordu.

Kansas'a gidiş geliş onu iyice zayıflatmıştı.

Âdeta dal gibi incelmişti. Fakat cepleri de parayla dolmuştu. Yanında bir de güzel kısrak getirmişti bana. Yelesi ve kuyruğu siyahtı. Ata bindim ve hayvanı dört nala koşturdum. Kesinlikle her delikanlı, böyle bir atı olsun isterdi. Ama nedense ben sevinemedim.

— Beğendin mi? diye sordu babam.

— Evet, babacığım dedim.

Ama, bunu içten gelerek söylemedim doğrusu.

Babam bir şeye üzüldüğümü anlamıştı. Anneme bakıp göz kırptı, o da karşılığında başını salladı.

O gece yemekten önce babam beni alıp dışarı çıktı. Birlikte suyun kaynağına kadar gittik. Ve orada oturup uzun uzun konuştuk.

— Annen köpeğin hikâyesini anlattt, dedi. Ben de üzüldüm doğrusu.

— Evet, baba.

— Bilirim, bu olay şimdi sana çok ağır gelir. Sen yaşta bir delikanlı için, canı gibi sevdiği köpeğini öldürebilmek, kolay iş değil gerçekten.

Bu cesaretinle ne kadar övünsen az. Senin yaptığını yetişkin biri ancak yapabilirdi.

Babam bir ara sustu. Yerden bir iki çakıl taşı alıp suya attım. Taşın suya düşmesiyle korkup uçuşan su böceklerini seyrettim. Babam yine konuşmaya başladı:

— Şimdi sana, geçmişi unutup ergin biri gibi davranman gerektiğini söylesem her halde bana kızmazsın.

Baş kaldırır gibi karşılık verdim:

— Onu nasıl unuturum, baba?

— Beni yanlış anlama, yavrum. Tabiî ki unutulmaz. Sana büsbütün unutmanı da söylemiyorum. Hayatta bu gibi olaylar

herkesin başına gelebilir. Durum sana acımasızca görünebilir. Fakat hayat bu gibi olaylarla dolu olduğundan, üzüntülerine ölçü koymayı bilmen gerekiyor. Şunu da söyleyeyim: Bu da demek değildir ki, hayat her zaman kötülüklerle doludur. Ne söylemek istediğimi anlıyor musun?

— Evet, baba anladım.

— Öyleyse kendine çekidüzen ver.

Ne yazık ki babamın bu sözleri de pek etkili olmadı. Rüyada gibi dolaşıyordum.

■

ARADAN BİR hafta geçti. Sonunda aklım başıma geldi.

Yemek saatıydı. Atlara ve katıra yem vermeye gitmiştim. Eve dönüşümde annemin sinirli sinirli bağırdığını duydum. Kadıncağız öyle öfkelenmişti ki, durmadan:

— Seni, hırsız köpek seni! Yezit hayvan!.. diye söyleniyordu.

Arkadan bir bağırış daha duyuldu. Ağzında kocaman bir ekmek parçasıyle bizim köpek yavrusu mutfak kapısından çıkıp, evin arkasına kaçtı.

Hem koşuyor, hem de dayaktan öldürüyorlarmış gibi acı acı bağırıyordu. Arliss'in sesi de içeriden geliyordu. Çok sevgili kardeşim, 'köpeğini dövdü,' diye annemle kavga ediyordu. Babamsa köşeye çekilmiş, kahkahalarla gülüyordu.

İşte o an kendimi daha iyi hissettim. Şu küçücük hayvanın ekmek çalması beni büsbütün değiştirdi. Sarı'yı sevgiyle düşündüm.

Ertesi gün atıma binip ormana kadar gittim, doya doya tabiatı seyrettim.

Akşam üstü dönerkèn suyun kaynağı-

na yaklaştığımda, havuzun içinde sesler duydum.

Atımı o yana sürdüm. Bir de ne göreyim? Arliss çırılçıplak suya girmiş, oynamıyor mu? Bizim ekmek hırsızı da yanında.

— Arliss! Çıkar şu pis köpeği sudan! Seni orada bir daha görürsem canını yakarım! diye bağırmak istedim.

Gelin görün ki, bağıramadım, öyle güzel eğleniyorlardı ki, içimden gülmek geldi. Ta ki, ağlayana kadar güldüm! Ve sonunda hıçkıra hıçkıra ağladım. Çünkü onlara temiz bir sopa çekeceğime, oturmuş gülüyordum.

■

GÜLMEM DE, ağlamam da geçince, atıma atlayıp ertesi günü düşünerek eve

gittim. Anlayacağınız, Arliss'i ve şu küçük köpek yavrusunu ava götürmeyi aklıma koymuştum! Hayvan daha çok küçüktü, ama mademki huyları Sarı'ya benziyordu, o halde, büyümüş sayılabilirdi... Yani kendi ekmeğini kendi kazanabilirdi!

BİTTİ